P10_TA(2024)0035

Konferencija UN-a o klimatskim promjenama 2024. u Bakuu, Azerbajdžan (COP29)

Rezolucija Europskog parlamenta od 14. studenoga 2024. o konferenciji UN-a o klimatskim promjenama 2024. u Bakuu u Azerbajdžanu (COP29) (2024/2718(RSP))

(C/2025/808)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Okvirnu konvenciju UN-a o klimatskim promjenama (UNFCCC) i Kyotski protokol uz tu konvenciju,

— uzimajući u obzir sporazum usvojen 12. prosinca 2015. u Parizu na 21. konferenciji stranaka UNFCCC-a (COP21) („Pariški sporazum”),

— uzimajući u obzir 28. konferenciju stranaka UNFCCC-a (COP28), 18. zasjedanje u okviru sastanka stranaka Protokola iz Kyota (CMP18) i peto zasjedanje Konferencije stranaka koja služi kao sastanak stranaka Pariškog sporazuma (CMA5) te Klimatski pakt iz Glasgowa usvojen na 26. konferenciji stranaka UNFCCC-a (COP26) u Glasgowu 13. studenoga 2021.,

— uzimajući u obzir sporazum postignut na 27. konferenciji stranaka UNFCCC-a (COP27) o osnivanju posebnog fonda za gubitke i štetu, osnivanje, na konferenciji COP28, prijelaznog odbora za operacionalizaciju novih načina financiranja odgovora na gubitke i štetu te mrežu iz Santiaga o gubicima i šteti,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. studenoga 2023. o konferenciji UN-a o klimatskim promjenama 2023. u Dubaiju, Ujedinjeni Arapski Emirati (COP28) ([1]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. travnja 2024. o Azerbajdžanu, posebice o represiji nad civilnim društvom i slučajevima dr. Gubada Ibadoglua i Ilhamiza Gulijeva ([2]), i sve svoje prethodne rezolucije o Azerbajdžanu,

— uzimajući u obzir program održivog razvoja UN-a do 2030. i ciljeve održivog razvoja,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. lipnja 2023. o provedbi i ostvarivanju ciljeva održivog razvoja ([3]),

— uzimajući u obzir posebno izvješće Međuvladinog panela o klimatskim promjenama o globalnom zatopljenju od 1,5 °C iz 2018., njegovo posebno izvješće o klimatskim promjenama i tlu, njegovo posebno izvješće o oceanima i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena te njegovo šesto izvješće o procjeni (AR6),

— uzimajući u obzir izvješće Europskog znanstvenog savjetodavnog odbora za klimatske promjene od 18. siječnja 2024. naslovljeno „Towards EU climate neutrality: progress, policy gaps and opportunities” (Prema klimatskoj neutralnosti EU-a: napredak, nedostaci i prilike) i njegovo izvješće od 15. lipnja 2023. naslovljeno „Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030-2050” (Znanstveni savjeti za utvrđivanje klimatskog cilja na razini EU-a za 2040. i proračuna za stakleničke plinove za razdoblje 2030. – 2050.),

— uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) ([4]),

— uzimajući u obzir nedavno doneseno zakonodavstvo EU-a kojim se ciljevi EU-a u pogledu smanjenja neto emisija za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na razine iz 1990. i postizanja obvezujućeg cilja klimatske neutralnosti EU-a do 2050. (paket „Spremni za 55 %”) pretvaraju u konkretne politike u različitim sektorima,

— uzimajući u obzir Odluku (EU) 2022/591 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. travnja 2022. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2030. („Osmi program djelovanja za okoliš”), kao i izvješće Europske agencije za okoliš o praćenju napretka u ostvarivanju ciljeva Osmog programa djelovanja za okoliš za 2023. i preispitivanje Osmog programa djelovanja za okoliš u sredini programskog razdoblja od strane Europske komisije,

([1]) SL C, C/2024/4210, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4210/oj
([2]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2024)0369.
([3]) SL C, C/2024/493, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj
([4]) SL L 243, 9.7.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. studenoga 2019. o klimatskoj i okolišnoj krizi ([5]),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. veljače 2024. naslovljenu „Osiguravanje naše budućnosti – Klimatski cilj EU-a za 2040. i put prema klimatskoj neutralnosti do 2050. uz izgradnju održivog, pravednog i prosperitetnog društva” (COM(2024)0063),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. ožujka 2024. naslovljenu „Upravljanje klimatskim rizicima – zaštita ljudi i blagostanja” (COM(2024)0091),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. veljače 2021. naslovljenu „Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama” (COM(2021)0082),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. prosinca 2020. o strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama ([6]),

— uzimajući u obzir izvješće Programa UN-a za okoliš (UNEP) o odstupanju emisija za 2023. od 20. studenoga 2023. naslovljeno „Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again)” (Novi rekord – temperature dosegle nove najviše vrijednosti, ali svijet (opet) nije u stanju smanjiti emisije), njegovo izvješće o razlici u prilagodbi za 2023. od 2. studenoga 2023. naslovljeno „Underfinanced. Underprepared – Inadequate investment and planning on climate adaptation leaves world exposed” (Potfinancirano. Nedovoljno pripremljeno – svijet je ugrožen zbog neodgovarajućih ulaganja i planiranja u vezi s klimatskim prilagodbama) te njegovo izvješće o razlici u proizvodnji od 8. studenoga 2023. naslovljeno „Phasing down or phasing up? Top fossil fuel producers plan even more extraction despite climate promises” (Postupno smanjenje ili povećanje? Najveći proizvođači fosilnih goriva planiraju još veća crpljenja unatoč klimatskim obećanjima),

— uzimajući u obzir objedinjeno izvješće UNFCCC-a od 14. studenoga 2023. o nacionalno utvrđenim doprinosima u skladu s Pariškim sporazumom,

— uzimajući u obzir sažetak drugog izvješća neovisne stručne skupine na visokoj razini za financiranje borbe protiv klimatskih promjena iz studenoga 2023. naslovljeno „A climate finance framework: decisive action to deliver on the Paris Agreement” (Okvir za financiranje borbe protiv klimatskih promjena: odlučne mjere za postizanje ciljeva Pariškog sporazuma”),

— uzimajući u obzir izvješće UNEP-a od 1. prosinca 2023. naslovljeno „An Eye on Methane: International Methane Emissions Observatory 2023 Report” (Praćenje metana: izvješće Međunarodnog opservatorija za emisije metana za 2022.) i izvješće UNEP-a od 6. svibnja 2021. naslovljeno „Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions” (Globalna procjena razine metana: Koristi i troškovi ublažavanja emisija metana),

— uzimajući u obzir Globalno izvješće o praćenju metana za 2024. koje je Međunarodna agencija za energiju objavila u ožujku 2024.,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije o strategiji EU-a za smanjenje emisija metana od 14. listopada 2020. (COM(2020)0663),

— uzimajući u obzir izvješće o ishodu strateškog dijaloga o budućnosti poljoprivrede u EU-u, naslovljeno „A shared prospect for farming and food in Europe” (Zajednički izgledi za poljoprivredu i hranu u Europi),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. listopada 2021. o strategiji EU-a za smanjenje emisija metana ([7]),

— uzimajući u obzir izvješće Svjetske meteorološke organizacije od 19. ožujka 2024. o stanju globalne klime u 2023.,

— uzimajući u obzir usluge klimatskih promjena programa Copernicus i njegovo izvješće o globalnim novostima u području klime za 2023.,

— uzimajući u obzir Globalni registar emisija i rezervi fosilnih goriva,

— uzimajući u obzir izvješće Programa UN-a za zaštitu okoliša od 18. veljače 2021. naslovljeno „Making Peace with Nature: a scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies” („Mirenje s prirodom: znanstveni plan za rješavanje kriznih situacija povezanih s klimom, biološkom raznolikošću i onečišćenjem”),

— uzimajući u obzir Izvješće o globalnoj procjeni bioraznolikosti i usluga ekosustava koje je 25. studenoga 2019. objavila Međuvladina znanstveno-politička platforma o bioraznolikosti i uslugama ekosustava,

— uzimajući u obzir globalni okvir za bioraznolikost iz Kunminga odnosno Montreala donesen na 15. sastanku Konferencije stranaka Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti (COP15),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2021. o Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote ([8]),

([5]) SL C 232, 16.6.2021., str. 28.
([6]) SL C 445, 29.10.2021., str. 156.
([7]) SL C 184, 5.5.2022., str. 105.
([8]) SL C 67, 8.2.2022., str. 25.

— uzimajući u obzir izvješće s radionice o biološkoj raznolikosti i klimatskim promjenama od 10. lipnja 2021., koju su sufinancirali Međuvladina znanstveno-politička platforma o biološkoj raznolikosti i uslugama ekosustava (IPBES) i Međuvladin panel o klimatskim promjenama (IPCC),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. listopada 2022. o djelovanju u korist oceana: bolje upravljanje oceanima i povećanje njihove bioraznolikosti ([9]),

— uzimajući u obzir Sporazum u okviru Konvencije UN-a o pravu mora o očuvanju i održivom korištenju morske biološke raznolikosti područja izvan nacionalne jurisdikcije od 19. lipnja 2023. (Ugovor UN-a o otvorenom moru, Sporazum o biološkoj raznolikosti izvan nacionalne jurisdikcije),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. travnja 2021. o zaštiti tla ([10]),

— uzimajući u obzir izvješće Europske agencije za okoliš od 4. prosinca 2019. naslovljeno „The European Environment - State and Outlook 2020" (Europski okoliš – stanje i izgledi 2020.), njezinu procjenu potencijala europskog tla za snažnije djelovanje u području klime od 8. rujna 2022. i njezinu prvu europsku procjenu klimatskih rizika od 11. ožujka 2024.,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2020. o ulozi EU-a u zaštiti i obnovi svjetskih šuma ([11]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2022. o posljedicama suše, požara i drugih ekstremnih vremenskih uvjeta: povećanje napora EU-a u borbi protiv klimatskih promjena ([12]),

— uzimajući u obzir Izvješće UN-a o razvoju svjetskih voda u pogledu partnerstva i suradnje u području voda od 9. svibnja 2023. i Konferenciju UN-a o vodama održanu od 22. do 24. ožujka 2023., prvu veliku konferenciju Ujedinjenih naroda posvećenu vodi od 1977.,

— uzimajući u obzir rezoluciju Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš od 1. ožujka 2024. o učinkovitim i uključivim rješenjima za jačanje vodnih politika radi postizanja održivog razvoja u kontekstu klimatskih promjena, gubitka biološke raznolikosti i onečišćenja,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 5. listopada 2022. o pristupu vodi kao ljudskom pravu: vanjska dimenzija ([13]),

— uzimajući u obzir izvješće UN-a o razvoju svjetskih voda za 2019. naslovljeno „Nitko ne smije biti zapostavljen",

— uzimajući u obzir izvješće UN-a o razvoju svjetskih voda za 2024. naslovljeno „Voda za blagostanje i mir",

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. ožujka 2020. pod naslovom „Novi akcijski plan za kružno gospodarstvo – Za čišću i konkurentniju Europu" (COM(2020)0098),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. veljače 2021. o novom akcijskom planu za kružno gospodarstvo ([14]),

— uzimajući u obzir UNEP-ov Globalni okvir za kemikalije – za planet bez štetnih posljedica kemikalija i otpada, objavljen u ožujku 2024.

— uzimajući u obzir izvješće Komisije od 23. studenoga 2020. naslovljeno „Ažurirana analiza učinaka zrakoplovstva na klimu koji nisu povezani s emisijama CO2 i mogućih mjera politike u skladu s člankom 30. stavkom 4. Direktive EU-a o sustavu trgovanja emisijama"(COM(2020)0747),

— uzimajući u obzir izvješće Međunarodne agencije za obnovljivu energiju iz lipnja 2023. naslovljeno „World Energy Transitions Outlook 2023: 1.5 °C Pathway" (Perspektiva energetske tranzicije u svijetu za 2023.: Put prema 1,5 °C),

— uzimajući u obzir izvješće Međunarodne agencije za energiju iz svibnja 2021. naslovljeno „Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector" (Nulte stope emisija do 2050. – plan za globalni energetski sektor) i njegovu ažuriranu verziju iz rujna 2023. naslovljenu „Net Zero Roadmap: A Global Pathway to Keep the 1.5 °C Goal in Reach" (Plan za postizanje nulte neto stope emisija: globalni put prema ostvarenju cilja od 1,5 °C),

— uzimajući u obzir tematsko izvješće Međunarodne agencije za energiju iz svibnja 2024. naslovljeno „Strategies for Affordable and Fair Clean Energy Transitions" (Strategije za cjenovno pristupačnu i pravednu tranziciju prema čistoj energiji) i njezino izvješće iz lipnja 2024. naslovljeno „COP28 Tripling Renewable Capacity Pledge. Tracking countries' ambitions and identifying policies to bridge the gap" (Utrostručenje obveza u pogledu kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora u okviru konferencije COP28. Praćenje ciljeva zemalja i utvrđivanje politika za premošćivanje razlika),

— uzimajući u obzir UN-ov Okvir iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa za razdoblje od 2015. do 2030.,

— uzimajući u obzir izvješće Ureda UN-a za smanjenje rizika od katastrofa (UNDRR) za 2023. o preispitivanju provedbe Okvira iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa u sredini programskog razdoblja od 2015. do 2030.,

— uzimajući u obzir Globalno izvješće Ureda UN-a za smanjenje rizika od katastrofa o smanjenju rizika od katastrofa za 2023.,

([9]) SL C 132, 14.4.2023., str. 106.
([10]) SL C 506, 15.12.2021., str. 38.
([11]) SL C 385, 22.9.2021., str. 10.
([12]) SL C 125, 5.4.2023., str. 135.
([13]) SL C 132, 14.4.2023., str. 54.
([14]) SL C 465, 17.11.2021., str. 11.

— uzimajući u obzir izvješće Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) od 20. prosinca 2023. o klimatskim promjenama i zdravlju,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. lipnja 2023. o Danu EU-a za žrtve svjetske klimatske krize ([15]),

— uzimajući u obzir izvješće Zajedničkog istraživačkog centra od 7. lipnja 2023. naslovljeno „Impacts of climate change on defence-related critical energy infrastructure" (Učinci klimatskih promjena na kritičnu energetsku infrastrukturu koja je povezana s obranom),

— uzimajući u obzir Strateški kompas za sigurnost i obranu koji je Vijeće odobrilo 21. ožujka 2022.,

— uzimajući u obzir Plan za klimatske promjene i obranu Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) iz studenoga 2020.,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. lipnja 2022. o planu ESVD-a za klimatske promjene i obranu ([16]),

— uzimajući u obzir zaključke koje je Komisija UN-a o statusu žena donijela na svojoj 66. sjednici 25. ožujka 2022. naslovljene „Achieving gender equality and the empowerment of all women and girls in the context of climate change, environmental and disaster risk reduction policies and programmes" (Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica u kontekstu klimatskih promjena te politika i programa za smanjenje rizika za okoliš i rizika od katastrofa),

— uzimajući u obzir Izvješće posebnog izvjestitelja za promicanje i zaštitu ljudskih prava u kontekstu klimatskih promjena od 26. srpnja 2022.,

— uzimajući u obzir Rezoluciju 41/21 UN-a za ljudska prava od 12. srpnja 2019. naslovljenu „Ljudska prava i klimatske promjene",

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta iz 1989. i Opću napomenu br. 26 Odbora UN-a o pravima djeteta od 22. kolovoza 2023. o pravima djece i okolišu, s posebnim naglaskom na klimatskim promjenama,

— uzimajući u obzir strategiju EU-a o pravima djeteta iz 2021.,

— uzimajući u obzir Izvješće posebnog izvjestitelja UN-a o pravima autohtonih naroda od 1. studenoga 2017. o učincima klimatskih promjena i financiranja borbe protiv klimatskih promjena na prava autohtonih naroda i Deklaraciju Stockholm +50 o autohtonim narodima,

— uzimajući u obzir drugo izvješće UNFCCC-a od 29. siječnja 2024. o određivanju potreba zemalja u razvoju koje su stranke Konvencije u vezi s provedbom Konvencije i Pariškog sporazuma,

— uzimajući u obzir ishod sastanka na vrhu o novom globalnom paktu o financiranju održanog u lipnju 2023.,

— uzimajući u obzir zajednički okvir skupine G20 za postupanje s dugom izvan Inicijative za suspenziju servisiranja duga,

— uzimajući u obzir tematska izvješća Europskog revizorskog suda 04/2023 od 15. veljače 2023. naslovljeno „Globalni savez za borbu protiv klimatskih promjena+ – Postignućima te inicijative nisu ostvareni zacrtani ciljevi" i 18/2023 od 26. lipnja 2023. naslovljeno „Ciljne vrijednosti EU-a u području klime i energije – Dostignute su ciljne vrijednosti za 2020., ali nema mnogo naznaka da će mjere za dostizanje ciljnih vrijednosti za 2030. biti dostatne",

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 17. listopada 2023. o pripremama uoči 28. konferencije stranaka (COP28) UNFCCC-a (Dubai, 30. studenoga do 12. prosinca 2023.),

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 14. listopada 2024. o pripremama za 29. konferenciju stranaka (COP29) UNFCCC-a (Baku, 11. do 22. studenoga 2024.),

— uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 8. listopada 2024. o financiranju borbe protiv klimatskih promjena s obzirom na Konferenciju UN-a o klimatskim promjenama, COP29, od 11. do 22. studenoga 2024.,

— uzimajući u obzir pitanja upućena Vijeću i Komisiji o konferenciji UN-a o klimatskim promjenama koja će se održati 2024. u Bakuu, u Azerbajdžanu (COP29) (O-0010/2024 – B10-0104/2024 i O-0009/2024 – B10-0105/2024),

— uzimajući u obzir članak 142. stavak 5. i članak 136. stavak 2. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

([15]) SL C, C/2024/488, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/488/oj.
([16]) SL C 493, 27.12.2022., str. 19.

A. budući da je Europski parlament proglasio klimatsku i ekološku krizu te se obvezao da će se hitno boriti protiv te prijetnje i suzbiti je;

B. budući da je Pariški sporazum stupio na snagu 4. studenoga 2016.; budući da su mu se do danas pridružile 193 zemlje i EU, koji su odgovorni za više od 98 % globalnih emisija;

C. budući da bi se, prema Izvješću UNEP-a o odstupanju emisija za 2023., potpunom provedbom bezuvjetnih nacionalno utvrđenih doprinosa u okviru Pariškog sporazuma za 2030. porast globalne temperature u ovom stoljeću ograničio na 2,9 °C; budući da bi potpuna provedba uvjetovanih nacionalno utvrđenih doprinosa snizila porast temperature na 2,5 °C;

D. budući da se u objedinjenom izvješću UNFCCC-a o nacionalno utvrđenim doprinosima za 2023. navodi da se predviđa da će ukupna razina globalnih emisija stakleničkih plinova 2030. biti 2 % niža od razine iz 2019.; budući da se u prvom globalnom pregledu stanja dovršenom 2023. na konferenciji COP 28 ističe da je globalno zagrijavanje nužno ograničiti na 1,5 °C kako bi se znatno smanjili rizici i učinci klimatskih promjena; budući da se prozor za ostajanje ispod 1,5 °C zatvara zabrinjavajućom brzinom; budući da emisije i dalje rastu te se razlike u emisijama povećavaju; budući da Međuvladin panel o klimatskim promjenama zaključuje da, kako bi se zagrijavanje ograničilo na 1,5 °C, emisije stakleničkih plinova do 2030. moraju biti 43 % niže nego 2019.;

E. budući da je premašeno šest od devet granica izdrživosti planeta, kako ih je definirao Stockholmski centar za otpornost;

F. budući da se u komunikaciji Komisije COM(2024)0063 postavlja klimatski cilj za 2040.; budući da se kao novoizabrana predsjednica Ursula von der Leyen u svojim političkim smjernicama za novu Komisiju obvezala predložiti klimatski cilj za 2040.;

G. budući da su EU i njegove države članice 16. listopada 2023. podnijeli ažurirane nacionalno utvrđene doprinose kojima se obvezuju da će do 2030. smanjiti svoje neto emisije stakleničkih plinova za najmanje 55 % u odnosu na 1990., čime EU ostaje jedan od globalnih lidera u djelovanju u području klime;

H. budući da su Sjedinjene Američke Države odgovorne za 24,1 % ukupnih globalnih emisija CO2, 27 država članica EU-a za 16,7 %, Kina za 14,7 %, Rusija za 6,7 %, a Ujedinjena Kraljevina za 4,5 %;

I. budući da sve stranke moraju zajednički raditi na postizanju globalnih klimatskih ciljeva; budući da emisije EU-a čine oko 6.1 % svjetskih emisija, dok stanovništvo EU-a čini 5,7 % svjetskog stanovništva ([17]), ([18]), ([19]); budući da dekarbonizacija samo u EU-u neće biti dovoljna;

J. budući da podaci Zajednice o emisijama stakleničkih plinova u bazi podataka o emisijama za globalno istraživanje atmosfere (EDGAR) pokazuju da su gospodarstva u najvećem usponu, kao što su Kina, Indija i Brazil, 2023. povećala svoje emisije, dok su se emisije stakleničkih plinova u svim sektorima u EU-27 smanjile u odnosu na 2022.;

K. budući da je u prvom globalnom pregledu stanja dovršenom na konferenciji COP28 2023. istaknuta hitna potreba za rješavanjem međusobno povezanih globalnih kriza klimatskih promjena i gubitka biološke raznolikosti u širem kontekstu postizanja ciljeva održivog razvoja, kao i ključna važnost zaštite, očuvanja, obnove i održivog korištenja prirode i ekosustava za održivo djelovanje u području klime;

L. budući da je voda temeljni resurs za ljudski život, gospodarske aktivnosti, uključujući poljoprivredu, i ekosustave; budući da su izazovi povezani s vodom, uključujući onečišćenje i nestašicu vode, sve veći; budući da je voda primarni medij putem kojeg klimatske promjene utječu na društva i ekosustave i obrnuto, među ostalim zbog suša, poplava, nestašice vode i promjena obrazaca oborina koje postaju snažnije i češće se pojavljuju; budući da to pogoršava učinak klimatskih promjena i povećava rizike koje one predstavljaju za biološku raznolikost, otpornost ekosustava, poljoprivredu, sigurnost opskrbe hranom i energijom te osnovne ljudske potrebe, istodobno ugrožavajući teško stečene razvojne rezultate i zelenu tranziciju, kao i ljudska prava i mir; budući da 1,42 milijarde ljudi živi u područjima velike ili iznimno velike ranjivosti u pogledu vode; budući da je upravljanje vodom i sanitarnim uvjetima koje je otporno na klimatske promjene ključni dio ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama; budući da bi višestruke usluge ekosustava koje pružaju vodna tijela trebalo osigurati, između ostalog, planiranjem potrošnje vode, upravljanjem vodom i ulaganjem u inovacije povezane s vodama, uključujući energetsku učinkovitost i učinkovitost potrošnje vode, ponovno korištenje te obnovu i zaštitu slatkovodnih ekosustava; budući da je upravljanje vodama snažno povezano s drugim politikama, što zahtijeva usklađenost politika i poduzimanje mjera na razini cijelih riječnih slivova, uz primjenu prirodnih rješenja;

([17]) Komunikacija Komisije od 31. listopada 2024. naslovljena „Izvješće o djelovanju EU-a u području klime 2024.” (COM(2024)0498).
([18]) Izvješće Programa UN-a za okoliš o odstupanju emisija za 2024.
([19]) Europska komisija: Zajednički istraživački centar, baza podataka o emisijama za globalno istraživanje atmosfere (Edgar), Emisije stakleničkih plinova svih zemalja svijeta – 2024.

M. budući da su tla najveći kopneni spremnik ugljika i da se osiguravanjem zdravog tla jača otpornost i smanjuje osjetljivost na klimatske promjene;

N. budući da šume imaju ključnu ulogu u prilagodbi klimatskim promjenama i njihovu ublažavanju; budući da su zaustavljanje deforestacije, jačanje zaštite šuma, pošumljavanje i ponovno pošumljavanje te odgovorna nabava među ključnim mjerama ublažavanja;

O. budući da učinci topline u gradovima, u kojima živi više od polovine svjetskog stanovništva, mogu biti ozbiljniji zbog učinka urbanog toplinskog otoka; budući da toplinski valovi dovode do sve veće potrošnje energije, smanjenja produktivnosti rada i većih zdravstvenih rizika, što dovodi do porasta smrtnih slučajeva zbog toplinskih valova; budući da prirodna rješenja, uključivanje zelene infrastrukture i postavljanje prirodne sjene doprinose smanjivanju temperature u gradovima;

P. budući da se u šestom izvješću o procjeni Međuvladinog panela o klimatskim promjenama i znanstvenim savjetima Europskog znanstvenog savjetodavnog odbora za klimatske promjene za utvrđivanje klimatskog cilja na razini EU-a za 2040. i proračuna za stakleničke plinove za razdoblje 2030. – 2050. jasno navodi da su za postizanje klimatskih ciljeva u okviru Pariškog sporazuma i nulte neto stope emisija stakleničkih plinova prvenstveno potrebni duboka, brza i održiva smanjenja emisija CO2, metana i drugih stakleničkih plinova, kao i uklanjanje ugljika putem zemljišta i putem tehnologije u širim razmjerima;

Q. budući da je samo 14 zemalja podržalo ugovor o neširenju fosilnih goriva, od kojih nijedna nije država članica EU-a;

R. budući da bi prema izvješću Međunarodne agencije za energiju (IEA), naslovljenom Tripling Renewable Capacity Pledge: Tracking countries' ambitions' (Obećanje utrostručenja kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora: praćenje ciljeva zemalja) obveze za uvođenje energije iz obnovljivih izvora do 2030., uključene u nacionalno utvrđene doprinose, dovele do postizanja samo 12 % cilja utrostručenja energije iz obnovljivih izvora;

S. budući da je ocean najveći ponor ugljika na planetu i apsorbira višak topline i energije koji se oslobađaju zbog povećanja emisija stakleničkih plinova; budući da je morska biološka raznolikost ozbiljno ugrožena, unatoč tome što oceani imaju jedinstvenu i ključnu ulogu regulatora klime; budući da degradacija morskih ekosustava poput koraljnih grebena, šuma mangrova, naselja morskih cvjetnica, oslabljuje sposobnost oceana za sekvestraciju ugljika i prilagodbu klimatskim promjenama, što pogoršava klimatske učinke;

T. budući da je metan zaslužan za oko 30 % porasta globalnih temperatura od industrijske revolucije; budući da su brza i trajna smanjenja emisija metana ključna za ograničavanje kratkoročnog globalnog zagrijavanja;

U. budući da je Međunarodna agencija za energiju (IEA) procijenila da bi, kako bi se zagrijavanje zadržalo ispod 1,5 °C, emisije metana iz fosilnih goriva trebalo smanjiti za 75 % do 2030., te je istaknula da bi obveze koje su do sada preuzele zemlje i poduzeća dovele do smanjenja od samo 50 % te da većina obveza još nije popraćena planovima za provedbu;

V. budući da je sedma procjena Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj o napretku prema cilju UNFCCC-a u pogledu financiranja borbe protiv klimatskih promjena pokazala da su razvijene zemlje 2022. zemljama u razvoju osigurale ukupno 115,9 milijardi USD financijskih sredstava za borbu protiv klimatskih promjena, što je i dalje znatno ispod stvarnih potreba;

W. budući da se u Prvom izvješću UNFCCC-a o utvrđivanju potreba zemalja u razvoju navodi da nacionalna izvješća koja su dostavile zemlje u razvoju pokazuju da troškovi za zadovoljavanje njihovih potreba povezanih s provedbom Okvirne konvencije i Pariškog sporazuma kumulativno iznose 5,8 – 5,9 bilijuna USD do 2030.;

X. budući da se u izvješću UNEP-a o razlici u prilagodbi za 2023. ističe da se trenutačni manjak financijskih sredstava za prilagodbu procjenjuje na 194 milijarde USD do 366 milijardi USD godišnje, a on će se povećavati zajedno s učincima klimatskih promjena;

Y. budući da trenutačni cilj financiranja borbe protiv klimatskih promjena od 100 milijardi USD godišnje do 2025. financiraju stranke koje su 1992., kad je potpisana UNFCCC, bile klasificirane kao industrijalizirane; budući da ta klasifikacija više ne odražava na odgovarajući način financijske kapacitete zemalja i njihove kumulativne povijesne emisije, koje su se u međuvremenu znatno promijenile;

Z. budući da je usklađivanje globalnih financijskih tokova s nastojanjima da se postigne gospodarstvo s nultom neto stopom emisija otporno na klimatske promjene ključan cilj zelene tranzicije u skladu s člankom 2. Pariškog sporazuma;

AA. budući da je u prvom izvješću EU-a o procjeni klimatskih rizika (EUCRA) utvrđeno da su neki klimatski rizici u Europi već sada na kritičnim razinama, dok bi mnogi drugi mogli dosegnuti kritične ili čak katastrofalne razine tijekom ovog stoljeća, uzrokujući štetu konkurentnosti gospodarstava i poduzeća, geopolitičkom okruženju, radnoj snazi i socijalnoj koheziji; budući da se u izvješću EUCRA-e preporučuje uključivanje trenutačnih i budućih klimatskih rizika u gotovo sva područja politika, uz djelovanje i na razini EU-a i na nacionalnoj razini;

AB. budući da Europski znanstveni savjetodavni odbor za klimatske promjene ističe potrebu za hitnim i potpunim ukidanjem štetnih subvencija za fosilna goriva diljem EU-a; budući da Osmi program djelovanja za okoliš traži određivanje roka za postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva, u skladu s ambicijom da se globalno zagrijavanje ograniči na 1,5 °C; budući da se u izvješću Europske agencije za okoliš iz 2023. o praćenju napretka u ostvarivanju ciljeva Osmog programa djelovanja za okoliš ističe da većina država članica nema konkretne planove kako i do kada postupno ukinuti subvencije za fosilna goriva; budući da to ključno za ubrzavanje prelaska na obnovljivu energiju, pravednu raspodjelu resursa i postizanje klimatskih ciljeva EU-a u okviru Pariškog sporazuma;

AC. budući da je međusobna povezanost zdravlja te okolišnih i klimatskih kriza znanstveno dokazana; budući da su najranjivije skupine stanovništva nerazmjerno pogođene posljedicama klimatskih promjena jer se suočavaju s većim rizikom od nesigurnosti opskrbe hranom i vodom, prijetnjama zdravlju, raseljavanjem i gubitkom sredstava za život;

AD. budući da ruska ratna agresija na Ukrajinu grubo krši međunarodno pravo i uzrokuje goleme gubitke života i štetu građanima, ali i odgađa prijeko potrebno djelovanje u području klimatskih promjena te uzrokuje trenutačno i dugoročno uništavanje okoliša;

AE. budući da su klimatske promjene sve češće glavni pokretač migracija i raseljavanja, pri čemu su milijuni ljudi prisiljeni napustiti svoje domove zbog porasta razine mora, ekstremnih vremenskih uvjeta, suša i nestašice resursa; budući da bi do 2050. čak 216 milijuna ljudi moglo postati unutarnjim klimatskim migrantima u regijama Afrike, Latinske Amerike, Azije, Pacifika i istočne Europe ([20]);

Pregled globalnog stanja i konferencija COP29 u Bakuu

1. pozdravlja ishod prvog globalnog pregleda stanja na konferenciji COP 28, u kojem je zaključeno da je na putu za ograničavanje globalnog zatopljenja na 1,5 °C bez prekoračenja ili uz ograničeno prekoračenje od 2 °C potrebno dosegnuti najvišu razinu globalnih emisija stakleničkih plinova prije 2025. te duboko, brzo i trajno smanjiti globalne emisije stakleničkih plinova za 43 % do 2030. i 60 % do 2035. u odnosu na razine iz 2019. kako bi se do 2050. postigla nulta neto stopa emisija stakleničkih plinova;

2. pozdravlja ključne obveze i mjere koje je EU najavio na konferenciji COP 28 kako bi se znatno povećale globalne klimatske ambicije; potiče sve stranke da poduzmu daljnje korake ambicioznom provedbom i jačanjem mjera utvrđenih na nacionalnoj razini; ističe posebnu odgovornost svih velikih onečišćivača i zemalja skupine G20 da preuzmu ulogu predvodnika; naglašava da su potrebni zajednički napori i daljnje mjere svih zemalja, posebno velikih gospodarstava i gospodarstava u usponu; poziva EU i partnere sličnih stavova da surađuju sa svim stranama kako bi se osigurao uspješan ishod na konferenciji COP29;

3. podržava poziv konferencije COP28 svim strankama UNFCCC-a da doprinesu globalnim naporima prema utrostručenju kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora na globalnoj razini i udvostručenje globalne prosječne godišnje stope poboljšanja energetske učinkovitosti do 2030.; potiče sve stranke da donesu konkretne ciljeve i politike za postizanje tih ciljeva i da ih uzmu u obzir u svojim nacionalno utvrđenim doprinosima; naglašava da je važno da EU i države članice imaju vodeću ulogu ubrzavanjem uvođenja i povećanjem ulaganja u infrastrukturu za obnovljivu energiju te promicanjem inovacija u tehnologijama za skladištenje energije;

4. podržava poziv konferencije COP 28 svim strankama da ubrzaju napore za postupno ukidanje proizvodnje energije iz ugljena s nesmanjenim emisijama i da ostvare pošten, uredan i pravedan prelazak s fosilnih goriva u energetskim sustavima; u cilju ubrzavanja djelovanja u ovom ključnom desetljeću kako bi se postigla nulta neto stopa emisija do 2050., u skladu sa znanstvenim spoznajama; žali zbog toga što su globalne emisije CO2 povezane s energijom 2023. dosegnule novu rekordnu razinu; poziva da se u UNFCCC-ov globalni dijalog o pregledu stanja uključi sastanak posvećen izazovima s kojima se zemlje suočavaju pri okončanju širenja fosilnih goriva; ponavlja svoj poziv svim strankama da rade na razvoju sporazuma o neširenju fosilnih goriva;

5. napominje da se globalna površinska temperatura zraka već povećala za gotovo 1,3 °C u usporedbi s predindustrijskim razinama te da je 2023. bila najtoplija zabilježena godina, a ljeto 2024. najtoplije zabilježeno ljeto u svijetu i Europi ([21]); ističe da su rekordni toplinski valovi, suše i šumski požari prouzročili globalni gubitak bruto domaćeg proizvoda od oko 0,6 % u 2023. te da su ekstremni vremenski i klimatski uvjeti u Europi prouzročili gubitke od 650 milijardi EUR u razdoblju od 1980. do 2022.; ističe da će se klimatski rizici povećati sa svakim kašnjenjem u provedbi djelotvornih mjera za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama, što će dovesti do povećanja gubitaka i štete;

([20]) Svjetska banka, *Groundswell Part 2: Acting on Internal Climate Migration* (Groundswell, 2. dio: Djelovanje u području unutarnjih klimatskih migracija), Washington DC, 2021.

([21]) Europska agencija za okoliš „*Gospodarski gubici zbog ekstremnih vremenskih uvjeta i klimatskih promjena u Europi*”, listopad 2023.

6. izražava zabrinutost zbog zaključaka Izvješća UNEP-a o odstupanju emisija za 2023. prema kojima bi potpuna provedba trenutačnih bezuvjetnih nacionalno utvrđenih doprinosa dovela do globalnog zatopljenja od 2,9 °C, dok bi daljnja provedba i nastavak uvjetovanih nacionalno utvrđenih doprinosa doveli do globalnog zatopljenja od 2,5 °C ovog stoljeća; skreće pozornost na činjenicu da je ta putanja daleko od cilja od 1,5 °C koji su dogovorile sve stranke na prvom globalnom pregledu stanja na konferenciji COP 28, što znači da je svijet na opasnom putu prema nepovratnim klimatskim promjenama i prelasku kritičnih prijelomnih točaka;

7. napominje da trenutačni nacionalno utvrđeni doprinosi stranaka zajednički nisu dovoljni za postizanje dugoročnih ciljeva Pariškog sporazuma; poziva sve stranke da se pridržavaju odluke konferencije COP 26 o zajedničkim vremenskim okvirima i da 2025. dostave nacionalno utvrđeni doprinos za 2035. i to do roka predviđenog Pariškim sporazumom; podsjeća da bi sve stranke trebale hitno postaviti više klimatske ciljeve i pojačati povezane politike kako bi se brzo i pravedno prešlo na klimatski neutralna gospodarstva u svojim nastojanjima da ograniče porast temperature na 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom i ishodom prvog globalnog pregleda stanja; pozdravlja „Plan za misiju od 1,5 °C”, čiji je cilj poticanje ambicija u sljedećem krugu nacionalno utvrđenih doprinosa, koji je pokrenula trojka predsjedništava COP-a; poziva da se globalnim dijalogom o pregledu stanja utvrde alati, metodologije i smjernice za pojedine sektore kako bi se pomoglo strankama u ažuriranju njihovih nacionalno utvrđenih doprinosa; naglašava važnost sveobuhvatne i pravodobne provedbe sedmog ciklusa procjene za sljedeći globalni pregled stanja;

8. potiče sve stranke da u sljedećim nacionalno utvrđenim doprinosima za 2035. iznesu ambiciozne, kvantificirane, apsolutne (a ne relativne) ciljeve smanjenja emisija u cijelom gospodarstvu, koji obuhvaćaju sve stakleničke plinove, sektore i kategorije te su usklađeni s ciljem ograničavanja globalnog zagrijavanja na 1,5 °C, u skladu s najnovijim znanstvenim spoznajama i uzimajući u obzir različite nacionalne okolnosti; naglašava da bi ti revidirani nacionalno utvrđeni doprinosi trebali uključivati transparentne mehanizme za praćenje i utvrđivanje odgovornost kako bi se osiguralo učinkovito praćenje napretka u pogledu nacionalnih klimatskih obveza i sektorskih ciljeva; naglašava potrebu da svi klimatski ciljevi budu jasni i transparentni te poziva Komisiju da predloži zasebne podciljeve za smanjenje bruto emisija, za uklanjanje putem zemljišta i putem tehnologije u okviru cilja za 2040.; poziva sve ostale stranke da osiguraju sličnu jasnoću svojih nacionalno utvrđenih doprinosa;

9. potiče sve stranke na konstruktivan angažman na konferenciji COP29 kako bi se postigao dogovor o čvrstim i strogim pravilima za mehanizme suradnje u skladu s člankom 6. kojima se doprinosi ostvarenju dugoročnih ciljeva Pariškog sporazuma, potiče sudjelovanje privatnog sektora i povećava mobilizacija financijskih i nefinancijskih sredstava za djelovanje u području klime, uključujući dobrovoljno djelovanje na tržištu ugljika i netržišne pristupe; poziva EU i njegove države članice da u pregovorima odlučno brane visok klimatski integritet na temelju najboljih dostupnih znanstvenih spoznaja; naglašava da mehanizmi suradnje moraju postaviti najvišu razinu odgovornosti, praćenja i transparentnosti, moraju spriječiti dvostruko računanje i rupe u zakonu koje bi mogle ugroziti klimatske ambicije, istovremeno postižući stvarna i provjerljiva smanjenja emisija i podržavajući prelazak na obnovljivu energiju, posebno u zemljama u razvoju; naglašava da bi davanje financijske i druge netržišne potpore za provedbu nacionalno utvrđenih doprinosa trebalo biti redistributivno, trajno i dugoročno predvidljivo;

10. ustraje na tome da se pravilima iz članka 6., koja se odnose na uklanjanje ugljika, mora osigurati okolišni integritet određivanjem strogih kriterija za kvantifikaciju, dodatnost i polazne vrijednosti, odgovornost, trajnost i održivost, kao i poštovanje ljudskih prava, te da se ona moraju provoditi s pomoću neovisnog certificiranja i provjere, poput nedavno donesenog okvira EU-a za certifikaciju; ističe da se strogo razdvajanje privremenih i trajnih uklanjanja mora provesti u skladu s okvirom EU-a; pozdravlja dogovor o tome da se izbjegavanjem emisija ne mogu stvoriti jedinice u skladu s člankom 6. i ustraje u tome da se to pravilo mora strogo poštovati;

Međunarodno financiranje borbe protiv klimatskih promjena i održivo financiranje

11. primjećuje da najveći dio javnih financijskih sredstava za borbu protiv klimatskih promjena dolazi iz EU-a, njegovih država članica i Europske investicijske banke, koji zajedno daju otprilike trećinu globalnih sredstava za klimu, pri čemu su ukupna europska financijska sredstva za borbu protiv klimatskih promjena 2022. dosegnula dosad nezabilježenu razinu od 28,5 milijardi EUR iz javnih izvora, od čega jednu polovicu čine bespovratna, a drugu polovicu povratna sredstva, posebno zajmovi, te su mobilizirali dodatni iznos od ukupno 11,9 milijardi EUR privatnog financiranja;

12. prima na znanje da su razvijene zemlje 2022. izdvojile i mobilizirale ukupno 115,9 milijardi USD za financiranje borbe protiv klimatskih promjena u zemljama u razvoju, od čega je 69 % bilo u obliku zajmova a 28 % u obliku bespovratnih sredstava, čime je prvi put premašen godišnji cilj UNFCC-a za financiranje borbe protiv klimatskih promjena od 100 milijardi USD ([22]); poziva zemlje da osiguraju da se cilj od 100 milijardi USD nastavi ostvarivati do 2025.; podsjeća na ishod konferencije COP26 kojim se razvijene zemlje pozivaju da do 2025. barem udvostruče svoje zajedničko financiranje prilagodbe u odnosu na razine iz 2019. kako bi se postigla ravnoteža između prilagodbe i ublažavanja u skladu s Pariškim sporazumom;

13. poziva sve stranke da se na konferenciji COP 29 dogovore o novom zajedničkom kvantificiranom cilju za financiranje borbe protiv klimatskih promjena nakon 2025. koji bi se trebao temeljiti na globalnom nastojanju i različitim izvorima, instrumentima i kanalima, uključujući javne, privatne i inovativne izvore financiranja; poziva sve stranke da osiguraju da se u okviru novog zajedničkog kvantificiranog cilja na uravnotežen način rješava pitanje ublažavanja, prilagodbe te gubitka i štete, što bi moglo uključivati i razmatranje samostalnih ciljeva;

14. podsjeća da su nacionalno utvrđeni doprinosi mnogih zemalja u razvoju uvjetovani međunarodnim financiranjem borbe protiv klimatskih promjena; stoga ističe da je osiguravanje odgovarajućih financijskih sredstava za borbu protiv klimatskih promjena ključno za postizanje cilja Pariškog sporazuma; napominje da se potrebe za financiranjem borbe protiv klimatskih promjena znatno povećavaju, pri čemu Stalni odbor za financije UNFCCC-a procjenjuje da ti troškovi stalno i znatno premašuju trenutni cilj od 100 milijardi USD i da će do 2030. u prosjeku iznositi više od 1 trilijuna USD godišnje, s procjenama koje se razlikuju prema vrsti potrebe i podskupu zemalja u razvoju; stoga naglašava da bi novi zajednički kvantificirani cilj trebao jasno odražavati povećanu potrebu za financiranjem borbe protiv klimatskih promjena na globalnoj razini, posebno malih otočnih država u razvoju i najmanje razvijenih zemalja, da bi trebao biti postavljen na znanstveno utemeljen način te bi trebao biti nov i dodatni izvor uz službenu razvojnu pomoć;

15. smatra da bi odgovornost za provedbu NCQG-a nakon 2025. trebala obuhvaćati proširenu bazu doprinosa koja odražava promjenjive financijske sposobnosti stranaka i povijesne razine emisija; ustraje u tome da bi gospodarstva u usponu s visokim emisijama i visokim BDP-om trebala doprinijeti novom cilju;

16. naglašava da je važno da se razine financiranja u okviru NCQG-a razlikuju na način koji bolje odražava potrebe i prioritete zemalja koje su najosjetljivije na globalno zagrijavanje i s ograničenim kapacitetima, posebno najmanje razvijenih zemalja i malih otočnih država u razvoju;

17. ponovno poziva da se uspostavi predvidljivi mehanizam financiranja EU-a kojim se osigurava dodatna i odgovarajuća potpora za ostvarivanje EU-ova poštenog doprinosa međunarodnim financijskim sredstvima za borbu protiv klimatskih promjena; poziva pregovarače država članica EU-a za financiranje borbe protiv klimatskih promjena da od svojih ministarstava financija dobiju jasne mandate za davanje smislenih financijskih doprinosa NCQG-u;

18. smatra da bi glavni cilj NCQG-a trebao jasno dati prednost financiranju koje se temelji na bespovratnim sredstvima; ističe potrebu za utvrđivanjem novih i inovativnih izvora financiranja; naglašava da bi takvi izvori trebali biti socijalno pravedni i u skladu s načelom „onečišćivač plaća" kako bi troškove klimatskih promjena snosili oni koji imaju najveće kapacitete za plaćanje i najveću odgovornost za njihovo izazivanje; ističe potencijalne financijske doprinose iz lanca opskrbe fosilnim gorivima; poziva na to da se u okviru NCQG-a uspostavi struktura koja odgovara poukama izvučenim iz godišnjeg cilja od 100 milijardi USD i da bude opremljena čvrstim mehanizmima transparentnosti i odgovornosti kako bi se pratilo postizanje dogovorenog iznosa u dogovorenim rokovima te izbjeglo dvostruko računanje i manipulativni zeleni marketing;

19. sa zabrinutošću napominje da su mnoge zemlje osjetljive na klimatske promjene suočene s poteškoćama u pogledu duga ili im prijeti rizik od duga, da se suočavaju s dvostrukom krizom rastućeg dužničkog tereta i sve većeg utjecaja klimatskih promjena; također sa zabrinutošću primjećuje da troškovi i potrebe ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe rastu, što dovodi do sve većeg manjka financijskih sredstava, dok su zemlje u razvoju pod posebnim fiskalnim ograničenjima; stoga naglašava da je potrebno pronaći rješenja za zajedničku borbu protiv klimatske i dužničke krize; poziva na to da međunarodno financiranje borbe protiv klimatskih promjena da prednost instrumentima i mjerama koji se temelje na bespovratnim sredstvima i nezaduženju kako bi te zemlje mogle provesti potrebne mjere ublažavanja i prilagodbe bez povećanja svojeg dužničkog opterećenja, uključujući u izradi NCQG-a; nadalje, poziva na uspostavu učinkovitog mehanizma restrukturiranja duga, uključujući načelo usporedivog postupanja prema vjerovnicima, kao i na uključivanje klauzula o dugu za otpornost na klimatske promjene u buduće kreditiranje multilateralnih razvojnih banaka;

([22]) OECD, *Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013-2022*, (Financiranje borbe protiv klimatskih promjena koje su osigurale i mobilizirale razvijene zemlje u razdoblju 2013. – 2022.), 29. svibnja 2024.

20. podsjeća na zaključke konferencije COP27 u kojima je navedeno da će za osiguravanje potrebnih sredstava za klimatsku tranziciju biti potrebna preobrazba financijskog sustava i njegovih struktura i procesa, uz sudjelovanje vlada, središnjih banaka, komercijalnih banaka, institucionalnih ulagatelja i drugih financijskih aktera; smatra da će olakšavanje napora klimatske tranzicije na globalnoj razini zahtijevati uključivanje domaćih i međunarodnih financijskih sustava u uklanjanje prepreka pristupu financiranju čistih tehnologija i preusmjeravanje javnih i privatnih financijskih tokova s aktivnosti s visokim emisijama;

21. smatra da je ključno bez odgode unaprijediti Inicijativu iz Bridgetowna; smatra da je NCQG ključna prilika za ubrzavanje reforme međunarodne financijske arhitekture uključivanjem načela Inicijative iz Bridgetowna; poziva sve velike međunarodne financijske institucije i multilateralne razvojne banke da usklade svoje portfelje i politike kreditiranja s Pariškim sporazumom;

22. podsjeća na ulogu Europske investicijske banke (EIB) kao banke EU-a za klimu te na njezin plan za klimatsku banku i ažuriranu politiku kreditiranja u području energije, kao i na povećana nastojanja Europskog investicijskog fonda da prednjači u ulaganjima u borbu protiv klimatskih promjena; pozdravlja činjenicu da se Europska središnja banka (ESB) obvezala na uključivanje razmatranja o klimatskim promjenama u svoj okvir monetarne politike;

23. napominje da profil visokog rizika mnogim zemljama otežava sposobnost privlačenja i mobilizacije privatnih ulaganja za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama; poziva međunarodne financijske institucije, multilateralne razvojne banke i vlade da u kontekstu konferencije COP 29 koordiniraju i predlože adekvatne financijske planove za smanjenje rizika za projekte ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe njima; poziva zemlje i multilateralne razvojne banke, uključujući EIB, da u budućem kreditiranju usvoje klauzule o dugu za otpornost na klimatske promjene;

24. podsjeća da su fosilna goriva zaslužna za više od 75 % svih stakleničkih plinova te stoga najviše doprinose klimatskim promjenama, a njihove emisije i dalje rastu; napominje da se fosilna goriva još uvijek koriste za podmirivanje više od 80 % svjetskih energetskih potreba; naglašava da je postupno ukidanje fosilnih goriva nužno i tehnološki izvedivo; napominje da putanja u okviru Plana Međunarodne agencije za energiju za nultu neto stopu emisija do 2050. da se porast globalne temperature zadrži ispod 1,5 °C ne zahtijeva nova kretanja u području nafte, plina ili ugljena;

25. naglašava da bi jedan od ciljeva konferencije COP29 trebao biti koordiniranje nedvosmislene poruke koja se nastavlja na ishod prvog globalnog pregleda stanja na konferenciji COP28, a to je prelazak s fosilnih goriva na obnovljive izvore energije i energetsku učinkovitost na pravedan, uredan i pravičan način; ističe važnost uvođenja pojašnjenja kvantifikacije i rokova kako bi se ubrzalo djelovanje u ovom desetljeću; poziva sve stranke, uključujući EU, da donesu planove za postupno ukidanje fosilnih goriva u skladu s temperaturnim ciljem Pariškog sporazuma; poziva sve stranke da istraže mogućnosti za povećanje doprinosa poduzeća koja se bave fosilnim gorivima ciljevima iz Pariza;

26. ističe da je važno što je prije moguće postupno ukinuti sva fosilna goriva; napominje da bi EU u postizanju tog cilja trebao nastojati maksimalno povećati svoju energetsku sigurnost, industrijsku konkurentnost i dobrobit građana smanjenjem računa za energiju te izgraditi energetski učinkovito gospodarstvo koje se temelji na obnovljivim izvorima energije; posebno napominje da je hitno potrebno zaustaviti uvoz ruskih fosilnih goriva u EU, uključujući prirodni plin, kojima se subvencionira ruska ratna agresija na Ukrajinu; poziva zemlje skupine G7 da primjerom predvode energetsku tranziciju, a sve stranke da dekarboniziraju svoje energetske sustave i obustave sva nova ulaganja u vađenje fosilnih goriva; pozdravlja sve inicijative za smanjenje ovisnosti EU-a o fosilnim gorivima i povećanje raznolikosti opskrbljivača energijom; prima na znanje trenutačni rad EU-a s međunarodnim partnerima na diversifikaciji opskrbe energijom;

27. sa zabrinutošću prima na znanje da su subvencije za fosilnu energiju u EU-u ostale stabilne u razdoblju od 2010. do 2020. s oko 50 milijardi EUR godišnje te su se 2022. čak povećale na 123 milijarde EUR; naglašava potrebu da Komisija i države članice provedu zahtjev iz Osmog programa djelovanja za okoliš da „odrede rok za postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva, u skladu s ambicijom da se globalno zagrijavanje ograniči na 1,5 °C”; poziva Komisiju i sve države članice da poboljšaju nacionalno izvješćivanje o svim izravnim i neizravnim subvencijama za fosilna goriva i bez odgode planiraju njihovo postupno ukidanje konkretnim politikama, rokovima i mjerama na način kojim se podržava Unijina sigurnost opskrbe hranom i energijom, industrijska konkurentnost i dobrobit građana te smanjuju računi za energiju; poziva Komisiju da u tom pogledu izradi okvir u skladu s tim zahtjevom Osmog programa djelovanja za okoliš;

28. zabrinut je zbog toga što su vlade diljem svijeta 2023. potrošile više od 620 milijardi USD na subvencioniranje upotrebe fosilnih goriva, što je znatno više od 70 milijardi USD potrošenih na potporu ulaganjima u čistu energiju; potiče sve stranke da što prije postupno ukinu sve izravne i neizravne subvencije za fosilna goriva i preraspodijele te štetne subvencije za djelovanje u području klime, uključujući međunarodno financiranje borbe protiv klimatskih promjena za najugroženije zemlje u razvoju; poziva sve stranke da o svojim subvencijama za fosilna goriva izvješćuju transparentno i da donesu konkretne planove za njihovo postupno ukidanje što je prije moguće;

29. ponavlja da podržava rad Koalicije ministara financija za djelovanje u području klime i potiče sve vlade da usvoje obveze te koalicije da sve politike i prakse u nadležnosti ministarstava financija usklade s ciljevima Pariškog sporazuma i da uvedu učinkovito određivanje cijena ugljika;

Prilagodba

30. ističe da je potrebno pojačati mjere prilagodbe unutar EU-a i na globalnoj razini kako bi se negativni učinci klimatskih promjena i gubitka biološke raznolikosti sveli na najmanju moguću mjeru; ističe da, iako su financiranje i provedba ublažavanja klimatskih promjena napredovali, rad na prilagodbi i dalje zaostaje, a raskorak u financiranju i konkretnim mjerama sve je veći; naglašava da su se od 2020. financijski tokovi za prilagodbu smanjili i da se jaz povećava; uviđa da će bez hitnog djelovanja troškovi prilagodbe i dalje rasti zbog ekstremnih vremenskih i klimatskih uvjeta;

31. pozdravlja prvo izvješće EU-a o procjeni klimatskih rizika (EUCRA) ([23]) i Komunikaciju Komisije od 12. ožujka 2024. o upravljanju klimatskim rizicima, u kojoj se ističe potreba za otpornošću na sve veće klimatske rizike; stoga poziva Komisiju da predstavi europski plan za prilagodbu klimatskim promjenama, uključujući konkretne zakonodavne prijedloge i mjere, posebno u pogledu otpornosti infrastrukture, upravljanja vodama i prirodnih rješenja, uz davanje prednosti zaštiti ranjivih zajednica, kako bi EU postao otporniji i bio primjer drugima; naglašava važnost razvoja, provedbe i redovitog ažuriranja nacionalnih planova prilagodbe, među ostalim s naglaskom na financijskoj i tehničkoj pomoći; poziva stranke koje to još nisu učinile da do 2025. uspostave svoje nacionalne planove prilagodbe i do 2030. ostvare napredak u njihovoj provedbi;

32. zagovara integraciju prirodnih rješenja u urbanim područjima za poboljšanje kvalitete zraka i obuzdavanje porasta temperature, smanjenje efekta urbanog toplinskog otoka i poboljšanje kvalitete zraka kako bi se zaštitila javnost i smanjili troškovi energije;

33. pozdravlja dogovor o okviru za globalni cilj prilagodbe na konferenciji COP28, odnosno Okvir Ujedinjenih Arapskih Emirata za globalnu otpornost na klimatske promjene; naglašava potrebu da se taj okvir pretoči u mjerljive rezultate i da se uspostave pouzdani sustavi praćenja kako bi se pratio napredak prema postizanju ciljeva; potiče sve stranke da se brzo dogovore o pokazateljima za mjerenje napretka u ostvarivanju ciljeva u okviru dvogodišnjeg programa rada UAE-Belém uspostavljenog na konferenciji COP28; ističe važnost uključivih pokazatelja kako bi se osiguralo da se prilagodba odvija na socijalno pravedan način;

34. naglašava da su sustavi ranog upozoravanja ključni za učinkovitu prilagodbu te poziva na brzu provedbu inicijative za klimatske rizike i sustave ranog upozoravanja, koja je usmjerena na ranjive zemlje kao što su najmanje razvijene zemlje i male otočne države u razvoju, i inicijative „Rana upozorenja za sve”, kojom se nastoji uspostaviti globalni pristup sustavima ranog upozoravanja do 2027.;

35. izražava duboku zabrinutost zbog sve većeg intenziteta i učestalosti ekstremnih vremenskih uvjeta u EU-u i svijetu, uključujući šumske požare, suše, toplinske valove i poplave, zbog njihova utjecaja na zdravlje ljudi i sve većih gubitaka života koje uzrokuju, kako je navedeno u zaključcima prvog izvješća EU-a o procjeni klimatskih rizika (EUCRA); naglašava hitnu potrebu za jačanjem kolektivnog, globalnog odgovora na klimatske promjene u ovom ključnom desetljeću, za što sve stranke moraju provesti ambiciozne mjere ublažavanja i prilagodbe kako bi se zaštitili ljudi, njihovi izvori prihoda, gospodarstvo i naši ekosustavi; podsjeća da je pri ulaganju u infrastrukturu i imovinu potrebno uzeti u obzir buduće klimatske uvjete;

([23]) Izvješće Europske agencije za okoliš br. 1/2024, *Europska procjena klimatskih rizika*, 11. ožujka 2024.

Gubitak i šteta

36. pozdravlja odluku donesenu na konferenciji COP28 o uspostavi fonda za gubitke i štetu kako bi se odgovorilo na gospodarske i negospodarske učinke klimatskih promjena na posebno ranjive zemlje u razvoju; cijeni napredak u operacionalizaciji fonda od konferencije COP28, uključujući prihvaćanje ponude vlade Filipina za domaćinstvo fonda; naglašava potrebu da se fond financira iz različitih izvora na koordiniran način, među ostalim iz novih i inovativnih izvora; čvrsto vjeruje da bi se gubici i šteta prvenstveno trebali financirati bespovratnim sredstvima te da bi to trebalo biti odvojeno od službene razvojne pomoći i služiti kao njezina dopuna;

37. poziva Odbor Fonda za gubitke i štetu da postigne dogovor o svim potrebnim aranžmanima kako bi se iz Fonda mogla osigurati financijska sredstva pogođenim zajednicama, ako ne već 2024., barem početkom 2025.; poziva na pripremu početne kapitalizacije i dugoročnu strategiju prikupljanja i nadopune sredstava koja bi se trebala razviti do konferencije COP29; poziva na to da predstavnici pogođenih lokalnih zajednica mogu doprinijeti osmišljavanju Fonda te da se njime brzo i ciljano može pružiti potpora lokalnim zajednicama;

38. potiče sve velike onečišćivače da pravedno pridonesu Fondu kako bi se osigurala globalna klimatska pravda; pozdravlja obećanja EU-a i njegovih država članica za početnu kapitalizaciju Fonda u iznosu većem od 400 milijuna EUR, čime se pokriva više od polovice početnih ukupnih obveza financiranja;

39. ponavlja svoj poziv da se gubitak i šteta uvrste kao stalna točka dnevnog reda COP-ova kako bi se pratila ta pitanja i ostvario napredak u vezi s njima te da se mreža iz Santiaga u potpunosti iskoristi za učinkovito promicanje tehničke pomoći radi odgovarajućeg rješavanja problema u području gubitka i šteta;

40. poziva sve stranke da procijene i kvantificiraju svoje ranjivosti i potrebe povezane s gubitkom i štetom kako bi se odgovorilo na najozbiljnije učinke klimatskih promjena u sljedećem krugu nacionalno utvrđenih doprinosa; poziva sve stranke da uspostave i provedu pravila o transparentnosti potrošnje unutar okvira za gubitke i štetu kako bi se osigurali učinak i učinkovitost financijske potpore;

Sudjelovanje dionika na konferenciji COP29

41. podsjeća na važnost potpunog sudjelovanja svih stranaka u postupku donošenja odluka u okviru UNFCCC-a; poziva predsjedništvo konferencije COP29 i buduća predsjedništva da potaknu sudjelovanje zemalja u razvoju i delegata iz najmanje razvijenih zemalja te da za to dodijele dodatna sredstva; potiče stranke da u svoja izaslanstva uključe mlade kako bi buduće generacije imale aktivnu ulogu u oblikovanju odluka koje se odnose na njihovu budućnost; poziva na povećanu upotrebu virtualnih platformi na COP-ovima kako bi se povećala globalna uključivost i sudjelovanje delegata i predstavnika civilnog društva;

42. naglašava da se klimatski ciljevi ne mogu postići bez potpore i sudjelovanja javnosti; poziva sve stranke da podižu razinu osviještenosti i javnog razumijevanja klimatskih promjena i povezanih pitanja, suzbijaju dezinformacije i pogrešne informacije te surađuju s javnim predstavnicima kako bi prikupile javnu potporu za mjere ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama;

43. podsjeća na svoju Rezoluciju od 25. travnja 2024. o Azerbajdžanu; naglašava svoju duboku zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u Azerbajdžanu; poziva Azerbajdžan da poštuje prava svih političkih zatvorenika, boraca za ljudska prava i novinara te ih odmah i bezuvjetno pusti na slobodu, te ustraje u tome da se sporazumi o partnerstvu uvjetuju time i poboljšanjem općeg stanja ljudskih prava u zemlji; smatra da aktualna kršenja ljudskih prava u Azerbajdžanu nisu u skladu s ulogom te zemlje kao domaćina konferencije COP29; potiče EU da iskoristi konferenciju COP29 kao priliku za međunarodnu zajednicu da podsjeti Azerbajdžan na njegove međunarodne obveze te da osudi problem kršenja ljudskih prava u Azerbajdžanu i na smislen način prione na rješavanje tog problema u interakciji s azerbajdžanskim vlastima u Bakuu tijekom konferencije COP29;

44. zahtijeva od organizatora da zajamče da su ljudska prava, temeljne slobode, potpuno i neograničeno sudjelovanje građana i organizacija civilnog društva te pravedan pristup ovim i budućim COP-ovima u potpunosti sadržani i zajamčeni u sporazumu o zemlji domaćinu, koji bi se trebao objaviti što je prije moguće nakon potpisivanja; poziva tajništvo UNFCCC-a da prati usklađenost i poduzme mjere u slučaju nepoštovanja tih kriterija ljudskih prava;

Sukobi interesa, transparentnost i integritet

45. pozdravlja pripremu prvih dvogodišnjih izvješća o transparentnosti u okviru Pariškog sporazuma; naglašava važnost detaljnog i transparentnog izvješćivanja o procjeni napretka u pogledu nacionalno utvrđenih doprinosa; prima na znanje pokretanje Globalne platforme za klimatsku transparentnost iz Bakua;

46. izražava zabrinutost zbog toga što je na konferenciji COP28 akreditirano više od 2 400 lobista iz područja fosilnih goriva; poziva UNFCCC i stranke da osiguraju zaštitu postupka donošenja odluka od interesa koji su u suprotnosti s ciljem Pariškog sporazuma; poziva UNFCCC da preuzme vodeću ulogu u predlaganju ambicioznog okvira odgovornosti koji bi zaštitio rad UNFCCC-a od neprimjerenog utjecaja aktera s dokazanim stečenim interesima, na temelju modela sadržanog u Okvirnoj konvenciji Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom koji se odnosi na duhansku industriju;

47. izražava duboku zabrinutost zbog toga što je za predsjednika konferencije COP29 imenovan azerbajdžanski ministar za ekologiju i prirodne resurse Muhtar Babajev, koji je, prije nego što je postao ministar, 26 godina radio za azerbajdžansku državnu naftnu kompaniju (Socar); izražava duboku zabrinutost zbog izjave azerbajdžanskog predsjednika Ilhama Alijeva da će braniti interes zemalja bogatih fosilnim gorivima za nastavak njihovih ulaganja i proizvodnje; smatra da to predstavlja ozbiljan rizik od sukoba interesa; potiče Komisiju i države članice da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se osiguralo da predstojeće predsjedništvo COP-a ne bude u sukobu interesa;

Klimatska politika EU-a usklađena s Pariškim sporazumom

48. prima na znanje ažurirani nacionalno utvrđeni doprinos EU-a, odgovor Unije na zahtjev iz Klimatskog pakta iz Glasgowa za preispitivanje i jačanje nacionalno utvrđenih doprinosa stranaka za 2030.; ističe očekivanje da će se trenutačnim zakonodavstvom EU-a u području klime, kad se provede u potpunosti, neto emisije stakleničkih plinova EU-a do 2030. smanjiti za oko 57 % u odnosu na 1990.; stoga naglašava potrebu da se postojeći pravni okvir za 2030. u narednim godinama provede na jednostavan, pravedan i troškovno učinkovit način, uz nastavak pružanja potpore građanima i gospodarskim sektorima tijekom čitave tranzicije; naglašava važnost stabilnog i predvidljivog okvira politike kako bi se osigurala jasnoća za ulagače, poduzeća i građane; napominje da bi svaki dodatni napor iznad 55 % značajno smanjio kumulativne emisije Unije do 2050.; stoga snažno potiče države članice i privatni sektor da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se zajamčilo postizanje tog cilja; u tom pogledu izražava zabrinutost zbog nedostatka ambicije u postojećim nacionalnim energetskim i klimatskim planovima koje su podnijele države članice te poziva sve države članice da pojačaju svoje djelovanje u području klime; poziva države članice i Komisiju da, u tom pogledu, osiguraju da nacionalni energetski i klimatski planovi i dugoročne strategije država članica uključuju dostatne mjere i financijska sredstva za postizanje ciljeva EU-a za 2030. i dugoročnih ciljeva;

49. naglašava važnost prijedloga nacionalno utvrđenih doprinosa za 2035. u pripremnoj fazi konferencije COP30, u skladu sa zajedničkim petogodišnjim vremenskim okvirima UNFCCC-a i u skladu s rokom za podnošenje utvrđenim Pariškim sporazumom; poziva Komisiju da pravodobno i na temelju odgovarajuće procjene predloži nacionalno utvrđeni doprinos za 2035. kako bi EU definitivno mogao ostati na pravom putu u pogledu emisija do 2040. i postići nultu neto stopu emisija do 2050.;

50. naglašava da je potrebno usvojiti znanstveno utemeljen klimatski cilj EU-a za 2040. u skladu s Europskim zakonom o klimi i u skladu sa zaključcima prvog globalnog pregleda stanja te podsjeća na preporuke Europskog znanstvenog savjetodavnog odbora za klimatske promjene; pozdravlja obvezu Komisije da predloži klimatski cilj za 2040. popraćen poticajnim politikama;

51. smatra da je važno da EU ostane predvodnik u međunarodnim pregovorima o klimi i poziva EU da poboljša svoju zelenu diplomaciju kako bi potaknuo druge stranke da pojačaju svoje djelovanje u području klime radi postizanja ciljeva Pariškog sporazuma, što će također pomoći u stvaranju jednakih uvjeta na međunarodnoj razini, izbjegavanju istjecanja ugljika i povećanju javne potpore djelovanju u području klime;

52. ponovno ističe potrebu da se klimatski ciljevi uključe u sve politike EU-a i sve mjere u kojima se one prenose te naglašava da članak 6. stavak 4. Europskog zakona o klimi obvezuje Komisiju da ocjenjuje usklađenost svakog nacrta mjere ili zakonodavnog prijedloga, uključujući proračunske prijedloge, s klimatskim ciljevima EU-a; potiče Komisiju da u cijelosti provede tu odredbu na način na koji provodi procjene učinka u svim područjima politika EU-a;

53. ponovno ističe načelo usklađenosti politika u cilju razvoja, na koje su se obvezali EU i njegove države članice i kojim se žele smanjiti proturječnosti i izgraditi sinergije među različitim politikama EU-a; ustraje u dosljednom pristupu provedbi Pariškog sporazuma i Programa održivog razvoja do 2030. u unutarnjim i vanjskim politikama;

54. naglašava da trenutačna geopolitička situacija dodatno naglašava hitnu potrebu da se prekine ovisnost EU-a o fosilnim gorivima i da se napusti gospodarstvo temeljeno na fosilnim gorivima te da se potiče korištenje energije iz obnovljivih izvora i niskougljične energije; ističe da EU ne smije ni na koji način biti energetski ovisan o državama koje nisu članice EU-a; pozdravlja napredak postignut od pokretanja plana RePowerEU u oba aspekta; poziva EU i države članice da ubrzaju prijelaz; ističe da će za to biti potrebno povećati ciljeve za obnovljivu energiju i energetsku učinkovitost kao dio okvira za razdoblje nakon 2030.; poziva Komisiju da uzme u obzir preporuku Znanstvenog savjetodavnog odbora EU-a za klimatske promjene kako bi se osigurala dosljednost politika EU-a s potrebom prelaska s gospodarstva koje se temelji na fosilnim gorivima, izbjegavajući ovisnost o ugljiku i neiskoristivu imovinu;

55. podsjeća da je 24. travnja 2024. dao suglasnost za Odluku Vijeća o odobrenju povlačenja Europske zajednice za atomsku energiju iz Ugovora o energetskoj povelji ([24]);

Trostruka planetarna kriza: klimatske promjene, onečišćenje i gubitak bioraznolikosti

56. naglašava da su krize klimatskih promjena, onečišćenja i gubitka bioraznolikosti međusobno povezane te da je odgovore na njih potrebno uskladiti; ističe njihove ozbiljne posljedice, kao što su dezertifikacija, nestašica vode, degradacija oceana i suša; naglašava važnost zaštite, očuvanja i obnove bioraznolikosti i ekosustava te održivog upravljanja prirodnim resursima kako bi se poboljšalo ublažavanje prirodnih klimatskih promjena i prilagođavanje te izbjegli ekstremni vremenski uvjeti i povećala otpornost;

57. ističe potrebu za povećanjem ulaganja i učinkovitijim ulaganjem u inovativna prirodna rješenja, kao što su pošumljavanje, ponovno pošumljavanje i prirodni spužvarski krajolici, obnova močvarnih zemljišta i regenerativne poljoprivredne prakse, kako bi se ojačala prilagodba klimatskim promjenama, a posebno kako bi se ograničile poplave i suše; naglašava da bi takvi pristupi trebali imati pozitivan učinak na bioraznolikost gdje je to moguće i smanjiti emisije ugljika iz tla i vanjske utjecaje na vodna tijela, smanjiti zbijanje tla i olakšati prilagodbu šuma klimatskim promjenama; prima na znanje ulogu prijedloga Komisije o upravljanju šumama i praćenju šuma u tom pogledu; izražava zabrinutost zbog znatnog jaza između cilja povećanja ponora ugljika do 2030. utvrđenog Uredbom o korištenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu ([25]) i mjera za postizanje tog cilja uključenih u nacionalne energetske i klimatske planove; poziva države članice da povećaju svoje ambicije;

58. uviđa da zdravi ekosustavi i bogata bioraznolikost pružaju usluge ključne za život te ističe činjenicu da su klimatske promjene jedan od izravnih pokretača gubitka bioraznolikosti; ističe kako su klimatske promjene već promijenile kopnene, slatkovodne i morske ekosustave diljem svijeta, što je uzrokovalo gubitak vrsta i smanjenje ključnih usluga ekosustava;

59. ističe da očuvanje i obnova ekosustava s visokim emisijama ugljika, kao što su tresetišta, močvarna područja, šume (uključujući primarne šume), tradicionalni poljoprivredno-šumarski sustavi, pašnjaci i ekosustavi plavog ugljika, kao što su slane močvare, morske trave i mangrovi, kao i vrste koje omogućuju funkcioniranje tih ekosustava, nude širok raspon koristi za ublažavanje i prilagodbu; poziva Komisiju da provede mapiranje tih ekosustava i razvije metodologije za točan, pouzdan i transparentan obračun uklanjanja ugljika i emisija iz tih ekosustava na način kojim se ne ugrožavaju drugi ciljevi u pogledu bioraznolikosti te naglašava da je potrebno poštovati kvalitetu zaštićenih područja; upozorava da proturječna ulaganja i poticaji, kao što je financiranje isušivanja močvarnih područja, ali i naknadno financiranje obnove istih područja, ugrožavaju učinkovitost upotrebe financijskih sredstava EU-a i stvaraju nesigurnost za poljoprivrednike i poljoprivredni sektor;

([24]) Odluka Vijeća (EU) 2024/1677 od 30. svibnja 2024. o odobrenju povlačenja Europske zajednice za atomsku energiju iz Ugovora o energetskoj povelji (SL L, 2024/1677, 13.6.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/1677/oj?locale=hr).

([25]) Uredba (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetsku politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj?locale=hr).

60. potiče sve stranke da se pri poduzimanju mjera za rješavanje problema klimatskih promjena obvežu na zaštitu, poštovanje, promicanje i ispunjavanje svojih obveza u pogledu ljudskih prava, uključujući pravo na čist, zdrav i održiv okoliš, te prava autohtonih naroda kako su utvrđena u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda i pravima lokalnih zajednica; naglašava potrebu za podupiranjem i zaštitom boraca za zaštitu okoliša i pozivanja na odgovornost osoba koje im prijete; naglašava važnost rodne ravnopravnosti i međugeneracijske pravednosti u rješavanju klimatske krize; poziva sve stranke da štite te vrijednosti i osiguraju smisleno sudjelovanje javnosti, pristup informacijama te slobodni, prethodni i informirani pristanak;

61. poziva sve strane da na konferenciji COP29 ostvare napredak u donošenju odluka kojim se postiže ravnoteža između socijalnih, ekoloških i gospodarskih stupova;

62. naglašava važnost provedbe globalnog okvira za biološku raznolikost iz Kunminga i Montreala u skladu s Konvencijom o bioraznolikosti, uključujući potrebu maksimalnog povećanja kapaciteta prirode da pomogne u ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi na njih te smanjenje negativnih učinaka klimatskih mjera na bioraznolikost; podsjeća da je očuvanje visoko bioraznolikih, netaknutih ekosustava na kopnu i u oceanu najisplativije djelovanje temeljeno na prirodi za borbu protiv klimatskih promjena; poziva sve stranke da pojačaju svoje aktivnosti kako bi ispunile svoje međunarodne obveze u pogledu bioraznolikosti i podsjeća na neuspjeh u postizanju ciljeva iz Aichija; pozdravlja predlaganje ciljeva EU-a u tom okviru;

63. naglašava da je tlo najveći kopneni ponor ugljika, s neizostavnom ulogom u globalnom klimatskom ciklusu; ističe prekogranične učinke degradacije tla; pozdravlja sve napore vlada i nevladinih aktera da maksimalno povećaju potencijal tla za ublažavanje klimatskih promjena i poboljšanje dostupnosti vode; prima na znanje ulogu prijedloga EU-a o direktivi o praćenju i otpornosti tla;

64. ističe razorne ekološke, društvene, gospodarske i poljoprivredne učinke dezertifikacije, suše zbog onečišćenja vode, poplava i šumskih požara, koje se pojačavaju klimatskim promjenama; naglašava važnost zaštite, očuvanja i obnove vode i ekosustava povezanih s vodom kao ključnih sastavnica otpornosti na klimatske promjene i očuvanja bioraznolikosti; potvrđuje da je vodom potrebno upravljati na način da se izbjegne nestašica i onečišćenje vode, pri čemu su ciklusi vode i resursa uglavnom zatvoreni, čime se pridonosi podupiranju kružnog gospodarstva i optimalnoj učinkovitosti resursa i njihove oporabe;

65. pozdravlja činjenicu da je predsjedništvo konferencije COP29 istaknulo izazove povezane s vodom zbog kojih će na konferenciji COP29 biti pružena globalna platforma za suradnju stranaka i donošenje rješenja u području vode; pozdravlja pokretanje prve sustavne strategije UN-a o vodi i sanitarnim uvjetima kao ključnog alata za poticanje otpornosti zajednice na klimatske promjene;

66. poziva na pojačanu međunarodnu suradnju, među ostalim na razini riječnih slivova, kako bi se odgovorilo na sve veću krizu u području opskrbe vodom, osigurala čista i visokokvalitetna voda, promicalo održivo upravljanje vodama i provela prirodna rješenja; poziva sve stranke da donesu strategije za vodu u skladu sa svojim klimatskim politikama kako bi postigle sigurnost opskrbe vodom, održivost i otpornost vode, istovremeno osiguravajući univerzalni pristup vodi i sanitarnim uvjetima, te osiguravajući da nitko ne bude zapostavljen i da se prednost da zaštiti ranjivih zajednica;

67. pozdravlja najavu europske strategije za otpornost vodoopskrbe i poziva Komisiju da tu strategiju brzo provede kako bi se zajamčilo pravilno upravljanje izvorima i riješio problem nestašice vode te kako bi se povećala konkurentna inovativna prednost naše vodne industrije i tehnologije; potiče EU da predvodi djelovanje za zaštitu i obnovu vodnih ekosustava, u skladu s Okvirnom direktivom o vodama, Strategijom EU-a za bioraznolikost i europskim zelenim planom;

68. prepoznaje da je voda resurs koji je univerzalan za sve sektore, uključujući one odgovorne za energiju, sigurnost opskrbe hranom i ključne digitalne usluge; prepoznaje ulogu digitalnih alata u svim aktivnostima ublažavanja klimatskih promjena kao elementa društva otpornih vodnih resursa;

69. poziva države članice i Komisiju da osiguraju učinkovitu vodnu infrastrukturu kao instrument za borbu protiv klimatskih promjena i povećanje otpornosti;

70. pozdravlja donošenje Ugovora UN-a o otvorenom moru (Sporazum o bioraznolikosti izvan nacionalne jurisdikcije); poziva stranke da nastave dijalog UN-a o oceanima i klimatskim promjenama; ističe da klimatski mehanizmi ovise o zdravlju oceanskih i morskih ekosustava, na koje trenutačno utječu globalno zagrijavanje, onečišćenje, prekomjerno iskorištavanje morske bioraznolikosti, zakiseljavanje, deoksigenacija i erozija obale; poziva sve stranke na usklađeno djelovanje za poboljšanje otpornosti i zaštite oceanskih ponora ugljika, uključujući zaštitu morskih ekosustava kao što su šume mangrova, naselja morskih cvjetnica i koraljni grebeni; pozdravlja predanost predsjednice Europske komisije von der Leyen pokretanju europskog pakta o oceanima;

71. naglašava da svi sektori moraju doprinijeti smanjenjem svojih emisija;

72. naglašava hitnu potrebu za suzbijanjem onečišćenja plastikom na globalnoj razini, koje predstavlja ozbiljnu prijetnju morskim ekosustavima, bioraznolikosti i zdravlju ljudi, s obzirom na to da se procjenjuje da svake godine 8 milijuna tona plastike završi u oceanu; naglašava važnost rješavanja problema mikroplastike, posebno u oceanskim i slatkovodnim ekosustavima; pozdravlja tekući rad na globalnom ugovoru o plastici; potiče EU da bude predvodnik u zagovaranju ugovora kojim se postižu održive razine proizvodnje plastike, postupno ukida štetna plastika za jednokratnu upotrebu, potiču inovacije u području održivih alternativa i promiču načela kružnog gospodarstva, kao i promicanje proširene odgovornosti proizvođača, kako bi se osiguralo rješavanje pitanja cijelog životnog ciklusa plastike i davanje prednosti zajednicama koje su najviše pogođene onečišćenjem plastikom; poziva na globalni cilj uklanjanja onečišćenja okoliša plastikom do 2040.;

73. naglašava potrebu za borbom protiv kemijskog onečišćenja; poziva na ubrzano djelovanje za utvrđivanje sveobuhvatnog plana iz Globalnog okvira za kemikalije prema „planetu bez štete od kemikalija i otpada”;

74. naglašava potrebu za zaštitom zdravlja i dobrobiti ljudi i zajednica pogođenih štetnim učincima klimatskih promjena; naglašava potrebu da se budućim generacijama osigura pravedan pristup održivom, otpornom i zdravom okolišu;

75. smatra da bi politike zaštite okoliša trebale biti potpuno usklađene s pristupom „Jedno zdravlje”; podsjeća na važnost održavanja Dana zdravlja tijekom konferencije COP29 kako bi se pronašla rješenja za zajedničke zdravstvene izazove;

76. naglašava usku povezanost onečišćenja zraka i klimatskih promjena; pozdravlja međunarodno djelovanje u svrhu borbe protiv klimatskih promjena i rješavanja pitanja kvalitete zraka putem inicijativa kao što su Konvencija UNECE-a o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka i Koalicija za klimu i čisti zrak; poziva sve stranke da poboljšaju suradnju u tom području i usklade politike o kvaliteti zraka s djelovanjem u području klime kako bi se zaštitili javno zdravlje i okoliš na globalnoj razini;

77. naglašava da će klimatske promjene pridonijeti povećanoj otpornosti na antibiotike; u tom pogledu ističe da je potrebno hitno djelovati protiv antimikrobne otpornosti i poziva na globalni sporazum stranaka o smanjenju upotrebe antimikrobika i suzbijanju rizika od otpornosti;

78. podsjeća da su, na globalnoj razini, gradovi odgovorni za 70 % emisija CO_2 ([26]); naglašava da su lokalne i regionalne vlasti ključni akteri u djelovanju u području klime; stoga naglašava da je potrebno olakšati njihov pristup financijskim mehanizmima i pojačati suradnju s lokalnim i regionalnim vlastima u procesu pripreme, financiranja i provedbe nacionalno utvrđenih doprinosa prije konferencije COP30, kao i nacionalnih planova prilagodbe, nacionalnih strategija i akcijskih planova za bioraznolikost i dugoročnih strategija;

Napori u svim sektorima

79. pozdravlja činjenicu da je 158 zemalja do sada potpisalo globalnu obvezu smanjenja emisija metana; poziva potpisnice globalne obveze smanjenja emisija metana da ubrzaju mjere za smanjenje emisija metana do 2030. te da poboljšaju upravljanje metanom izradom sveobuhvatnog okvira usmjerenog na ostvarivanje napretka prema kolektivnoj obvezi; posebno potiče velike stranke koje ispuštaju metan da što prije preuzmu tu obvezu ako to još nisu učinile; poziva na kvantificiranu i znanstveno utemeljenu procjenu napretka postignutog od usvajanja obaveze na konferenciji COP26;

([26]) Shukla, P. R. i Skea, J. (ur.), *Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change – Working Group III Contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* („Klimatske promjene 2022.: Posljedice, prilagodba i ugroženost. Doprinos radne skupine III. šestom izvješću o procjeni Međuvladinog panela o klimatskim promjenama”), Međuvladin panel o klimatskim promjenama, 2022.

80. poziva sve stranke da u svoje nacionalno utvrđene doprinose uključe i posebne ciljeve smanjenja metana;

81. podsjeća na Uredbu EU-a o smanjenju emisija metana u energetskom sektoru ([27]) koja će se od 1. siječnja 2027. primjenjivati i na uvoznike sirove nafte, prirodnog plina i ugljena iz EU-a; naglašava potrebu za smanjenjem emisija metana u svim sektorima u EU-u;

82. ističe činjenicu da je prometni sektor jedini sektor u kojem su emisije na razini EU-a porasle od 1990. i da to nije u skladu s klimatskim ciljevima EU-a; naglašava da će postizanje klimatskih ciljeva EU-a zahtijevati veća i brža smanjenja emisija u svim prometnim podsektorima, uključujući zrakoplovne i pomorske podsektore; pozdravlja uključivanje emisija iz pomorskog prometa u sustav EU-a za trgovanje emisijama (EU ETS); naglašava važnost podupiranja promjene načina prijevoza i intermodalnog prijevoza te povećanja atraktivnosti čistih mogućnosti prijevoza boljom internalizacijom vanjskih učinaka, uz istodobno osiguravanje dostupnosti odgovarajućih alternativa, poduzimanje mjera za upravljanje potražnjom i utvrđivanje zahtjeva u pogledu učinkovitosti i kružnosti;

83. poziva Komisiju da osigura socijalnu pravednost mjera dekarbonizacije prometa, među ostalim uključivanjem emisija iz superjahti, privatnih zrakoplova i poslovnih zrakoplova u klimatske politike EU-a;

84. poziva Međunarodnu pomorsku organizaciju (IMO) da donese mjere za smanjenje emisija iz pomorskog prometa u skladu sa znanstveno utemeljenim ciljevima i ograničenjem zagrijavanja od 1,5 °C utvrđenim Pariškim sporazumom; izražava zabrinutost zbog sporog napretka Međunarodne pomorske organizacije (IMO) u smanjenju emisija iz međunarodnog pomorskog prometa; poziva EU da se zalaže za donošenje strožih globalnih ciljeva i rokova; podsjeća da bi, u skladu s odredbama Direktive o ETS-u ([28]), EU trebao revidirati područje primjene pomorskog zakonodavstva o sustavu EU-a za trgovanje emisijama ako se pregovorima Međunarodne pomorske organizacije ne ostvare mjere u skladu s Pariškim sporazumom; poziva Komisiju i države članice da ponovno započnu pregovore u okviru UNFCCC-a o pripisivanju emisija iz međunarodnog pomorskog prometa u nacionalne evidencije kako bi se nastavio uspjeh sustava EU-a za trgovanje emisijama i Uredbe o upotrebi obnovljivih i niskougljičnih goriva u pomorskom prometu ([29]);

85. naglašava hitnu potrebu da se zrakoplovni sektor uskladi s globalnim klimatskim ciljevima, posebno s ciljem od 1,5 °C utvrđenim Pariškim sporazumom; izražava zabrinutost zbog sporog napretka Međunarodne pomorske organizacije (IMO) i Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (ICAO) u smanjenju emisija iz međunarodnog zračnog prometa; poziva ICAO da u okviru svojeg Programa za neutralizaciju i smanjenje emisija ugljika za međunarodno zrakoplovstvo donese ambicioznije mjere za smanjenje tih emisija; podsjeća da, ako ICAO ne ostvari smanjenje emisija u skladu s Pariškim sporazumom, Komisija ima obvezu ispitati proširenje područja primjene sustava EU-a za trgovanje emisijama na letove u zračne luke smještene izvan Europskog gospodarskog prostora, u skladu s odredbama Direktive o ETS-u;

86. podsjeća da se procjenjuje da je učinak zrakoplovnih aktivnosti na klimu koji nije povezan s emisijama CO2 dvostruko veći ([30]) od učinka samog CO2; naglašava važnost prikupljanja znanja o učincima letova unutar EU-a i letova izvan EU-a koji nisu povezani s emisijama CO2 te ocjenjivanja potrebe donošenja mjera za smanjenje tih učinaka u skladu s pravilima i rokovima utvrđenima u sustavu EU-a za trgovanje emisijama;

87. poziva na ubrzani razvoj i uvođenje održivih goriva u zrakoplovnom i pomorskom sektoru;

([27]) Uredba (EU) 2024/1787 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o smanjenju emisija metana u energetskom sektoru i izmjeni Uredbe (EU) 2019/942 (SL L, 2024/1787, 15.7.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj?locale=hr).

([28]) Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ, SL L 275, 25.10.2003., str. 32. http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj).

([29]) Uredba (EU) 2023/1805 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o upotrebi obnovljivih i niskougljičnih goriva u pomorskom prometu i izmjeni Direktive 2009/16/EZ (SL L 234, 22.9.2023., str. 48., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1805/oj).

([30]) Transport & Environment, Murphy, A. and Simon, V., „Private jets: can the super rich supercharge zero-emission aviation?" (Privatni zrakoplovi: mogu li super-bogataši stimulirati zrakoplovstvo bez emisija?), Europska federacija za promet i okoliš, Bruxelles, 2021.

88. ponavlja svoj poziv svim strankama, uključujući države članice EU-a, da poduzmu mjere za odvraćanje od uporabe privatnih zrakoplova; ističe nerazmjeran utjecaj privatnih zrakoplova na klimu, koji onečišćuju do 14 puta više po putniku nego komercijalni letovi; naglašava da je važno pružati dobre primjere i potiče sve sudionike konferencije COP29, uključujući one iz institucija EU-a, da se suzdrže od letenja privatnim zrakoplovima te da odaberu opciju prijevoza koja najmanje zagađuje kako bi stigli na svoje odredište;

89. prima na znanje da je poljoprivredni sektor na globalnoj razini bio odgovoran za 10 – 12 % antropogenih emisija i 11 % ukupnih emisija EU-a u 2020. ([31]); prima na znanje da su se emisije iz poljoprivrede na razini EU-a od 1990. ([32]) smanjile za 25 %, ali su u posljednja dva desetljeća ostale relativno stabilne;

90. naglašava, međutim, da su poljoprivrednici i poljoprivredni sektor istodobno pod sve većim pritiskom zbog učinaka klimatskih promjena, uključujući porast temperature, suše, nepredvidive oborine i poplave, te uviđa da su oni neophodni partneri u jamčenju sigurnosti opskrbe hranom, održavanju dinamičnih ruralnih područja i postizanju ciljeva klimatske neutralnosti; u tom pogledu naglašava potrebu za nastavkom rada na održivim i otpornim prehrambenim sustavima te prepoznaje potencijal za smanjenje emisija stakleničkih plinova u poljoprivrednom sektoru i potencijalni doprinos poljoprivrednika i šumara prirodnom uklanjanju i skladištenju ugljika u tlu i šumama; naglašava da je važno poljoprivrednicima pružiti priliku da aktivno pridonose i sudjeluju u razvoju politika za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima te očuvanje ekosustava; pozdravlja u tom pogledu strateški dijalog o budućnosti poljoprivrede u EU-u te obvezu predsjednice Komisije Ursule von der Leyen da predstavi viziju za poljoprivredu i hranu u prvih 100 dana novog mandata Komisije s ciljem osiguranja dugoročne konkurentnosti i održivosti poljoprivrednog sektora EU-a unutar granica planeta;

91. naglašava da bi prelazak na održivije poljoprivredne prakse, kraće lance opskrbe i zdraviju hranu, prehranu, način života i smanjenje otpada iz hrane znatno smanjio emisije iz prehrambenog lanca, poboljšao ublažavanje i prilagodbu, smanjio pritisak na biološku raznolikost i zemljišta, smanjio zagađenost zraka i vode i pomogao u obnovi kvalitete tla i ekosustava; ponavlja da je potrebno riješiti problem prekomjerne potrošnje ultraprerađenih proizvoda;

92. naglašava potrebu za političkim okvirima kojima se podupiru poljoprivrednici, s posebnim naglaskom na male poljoprivrednike, u prijelazu na održive poljoprivredne prakse stavljanjem na raspolaganje alata, mehanizama, tehnika, mogućnosti, osposobljavanja i financijskih poticaja za usvajanje klimatski pametnih poljoprivrednih praksi kojima se poboljšava produktivnost i istodobno doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i njihovu ublažavanju te kojima se nagrađuju poljoprivrednici i šumari koji pomažu u dekarbonizaciji gospodarstva i rade u skladu s prirodom, čuvaju biološku raznolikost i prirodne ekosustave; naglašava važnost pružanja sveobuhvatnih metodologija poljoprivrednom sektoru za uspostavu sustava za obračun emisija stakleničkih plinova kojim bi se obuhvatile različite vrste poljoprivrede; poziva EU da poveća ulaganja u zelene tehnologije i inovacije u poljoprivrednom sektoru, kao što su precizna poljoprivreda, održivi sustavi navodnjavanja, klimatski pametne poljoprivredne prakse i agroekološke prakse kojima se omogućuje učinkovita upotreba resursa kao što su voda i energija; nadalje ističe važnost politika kojima se olakšava pristup takvim inovativnim rješenjima i digitalnim alatima; naglašava važnost razvoja održivije poljoprivrede na način da se poljoprivrednicima pruže alternative za smanjenje upotrebe, a time i proizvodnje sintetičkih gnojiva i pesticida; prima na znanje da to, zajedno s većom prirodnom sekvestracijom ugljika u tlu i organskoj tvari u tlu, može donijeti višestruke koristi povećanjem plodnosti tla, obnovom bioraznolikosti te pružanjem velikog potencijala za ublažavanje; naglašava potrebu za boljim usmjeravanjem otpornosti podupiranjem upravljanja rizikom od dugotrajnih suša, promicanjem sadnje usjeva koji troše manje vode i poticanjem održivih praksi kojima se povećava otpornost ekosustava;

93. poziva sve stranke da nastave raditi na provedbi Deklaracije s konferencije COP 28 iz Ujedinjenih Arapskih Emirata o održivoj poljoprivredi, otpornim prehrambenim sustavima i djelovanju u području klime;

94. naglašava važnost osiguravanja jednakih uvjeta za poljoprivrednu proizvodnju na globalnoj razini koji se temelje na visokim standardima zaštite okoliša, dobrobiti životinja i praćenja usklađenosti;

([31]) Europska agencija za okoliš, „Progress and prospects for decarbonisation in the agriculture sector and beyond” (Napredak i izgledi za dekarbonizaciju u poljoprivrednom sektoru i šire), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2022.

([32]) Europska agencija za okoliš, „EEA greenhouse gases – data viewer” (Preglednik podataka EEA-e za stakleničke plinove), 13. kolovoza 2024.

95. naglašava da obrambeni sektor mora doprinijeti smanjenjem emisija uz zadržavanje operativne učinkovitosti, te da bi trebalo ubrzati razvoj tehnologija i strategija za dekarbonizaciju u obrambenom sektoru; napominje da je uključivanje raščlanjenih vojnih emisija u podneske UNFCCC-u dobrovoljno i da trenutačno iz podataka podnesenih UNFCCC-u nije moguće utvrditi prijavljene emisije stakleničkih plinova za koje je odgovorna vojska; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Komisiju i Vijeće da u okviru UNFCCC-a sastave prijedlog za transparentno obračunavanje vojnih emisija, uz uvažavanje usvajanja Strateškog kompasa za sigurnost i obranu, te kako bi se u potpunosti proveo Plan za klimatske promjene i obranu;

96. ističe činjenicu da je mehanizam EU-a za graničnu prilagodbu emisija ugljika (CBAM) ključan alat za učinkovito određivanje cijena emisija iz proizvoda uvezenih u EU, smanjenje emisija iz tih proizvoda i rješavanje problema istjecanja ugljika, uz istodobno podupiranje određivanja cijena ugljika diljem svijeta, uz popratne mjere za dekarbonizaciju industrije u najnerazvijenijim zemljama; poziva Komisiju da radi na proširenju područja primjene CBAM-a u skladu s odredbama Uredbe o CBAM-u ([33]), istodobno surađujući sa zemljama izvan EU-a kako bi se olakšala ispravna provedba mehanizma i potaknulo uvođenje cijena ugljika;

97. pozdravlja činjenicu da je prema podacima Svjetske banke 24 % globalnih emisija sada obuhvaćeno mehanizmima određivanja cijene ugljika ([34]); ipak žali što su i opseg mehanizama i razine cijena i dalje preniski da bi se ispunili ciljevi Pariškog sporazuma; pozdravlja činjenicu da je nekoliko trgovinskih partnera EU-a uvelo trgovanje emisijama ugljika ili druge mehanizme određivanja cijena ugljika; poziva Komisiju da dodatno potakne druge stranke da uvedu ili poboljšaju slične mehanizme određivanja cijena ugljika i podrži ih u tome te da istraži poveznice i druge oblike suradnje s postojećim mehanizmima određivanja cijena ugljika izvan EU-a; poziva Komisiju da u tom pogledu uvede zaštitne mjere kako bi se zajamčilo da svako povezivanje sa sustavom EU-a za trgovanje emisijama i dalje dodatno i trajno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i da ne ugrožava obveze EU-a u pogledu smanjenja domaćih emisija stakleničkih plinova; pozdravlja osnivanje Radne skupine Komisije za međunarodne cijene ugljika i diplomaciju tržišta te poziva Komisiju da osigura pravovremenu potpunu operativnost te radne skupine;

98. prima na znanje da se globalnim pregledom stanja naglašava važnost prelaska na održive načine života i održive obrasce potrošnje i proizvodnje u okviru rješavanja problema klimatskih promjena, uključujući primjenom pristupa kružnog gospodarstva, te naglašava da je potrebno i dalje razvijati kružno gospodarstvo u EU-u, među ostalim podupiranjem inovacija i ulaganja u kružna rješenja te poslovne modele i tržišta za sekundarne sirovine, jednako tako ističe važnost smanjenja otpada i povećano recikliranje; podsjeća na obvezu iz Osmog programa djelovanja za okoliš da se znatno smanji otisak EU-a u pogledu materijala i potrošnje kako bi ih se što prije dovelo unutar granica planeta; poziva Komisiju da razvije mjere za ubrzanje prelaska na kružno gospodarstvo i održivo korištenje resursa, istodobno osiguravajući pravednu i uključivu tranziciju;

99. naglašava potrebu za rješavanjem pitanja utjecaja tekstilnog sektora na klimu i okoliš jer je on odgovoran za oko 8 – 10 % globalnih emisija stakleničkih plinova i znatnu potrošnju resursa, posebno vode i energije ([35]); uviđa da tekstilna industrija treba imati važnu ulogu u prelasku na kružno gospodarstvo i suočiti se s izazovima koji uključuju pitanje sprečavanja nastanka otpada, gospodarenje otpadom, ispuštanje mikroplastike, upotrebu vode, prekomjernu proizvodnju te opću trajnost i netoksičnost proizvodnog procesa i mogućnost recikliranja tekstilnih proizvoda, među ostalim osiguravanjem da su tekstili osmišljeni tako da budu dugotrajni i reciklabilni; naglašava da je ključno uspostaviti globalne standarde o tome kada proizvođači mogu tvrditi da su njihovi proizvodi prihvatljivi za okoliš;

100. naglašava potrebu za borbom protiv manipulativnog zelenog marketinga radom na uspostavi dosljednih i transparentnih globalnih standarda za tvrdnje o prihvatljivosti za okoliš kako bi se pomoglo potrošačima da donesu informirane odluke i kako bi se spriječio manipulativni zeleni marketing tako da tvrdnje o održivosti budu potkrijepljene provjerljivim dokazima;

101. naglašava da klimatske promjene, nestašica vode i uništavanje okoliša dovode do nestašice prirodnih resursa, što može pojačati sukobe i napetosti te povećati nestašice hrane i prirodne katastrofe te da su glavni pokretači raseljavanja ljudi i multiplikator prijetnji;

([33]) Uredba (EU) 2023/956 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama (Tekst značajan za EGP) (SL L 130, 16.5.2023., str. 52., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj).

([34]) Svjetska banka, State and Trends of Carbon Pricing 2024 (Stanje i trendovi cijena ugljika 2024.), Svjetska banka, Washington DC, 21. svibnja 2024.

([35]) Međunarodna financijska korporacija, „Jačanje održivosti u tekstilnoj industriji", Međunarodna financijska korporacija, Washington DC, 2023.

102. prima na znanje da je Sredozemlje jedna od regija koje su najviše pogođene klimatskim promjenama i da se zagrijava 20 % brže od svjetskog prosjeka, pri čemu predviđanja upućuju na to da će se 250 milijuna ljudi suočiti s nestašicom vode u roku od 20 godina ([36]) i sve češćim šumskim požarima, s ozbiljnim posljedicama za život obalnih zajednica, gospodarske sektore i biološku raznolikost; poziva Komisiju i države članice da hitno djeluju i surađuju sa sredozemnim partnerima na izradi ambicioznih mjera prilagodbe te da predvode aktivnosti ublažavanja, s naglaskom na upravljanje vodama, obnovu ekosustava i održivu gospodarsku tranziciju;

103. ističe da klimatske promjene dosad nezabilježenom brzinom i razmjerima utječu na kulturnu baštinu; naglašava potrebu za jačanjem zaštite i očuvanja svjetske kulturne i prirodne baštine s naglaskom na pripravnosti na rizike i jačanju otpornosti na klimatske promjene;

104. naglašava potrebu za jačanjem djelovanja EU-a u području prilagodbe klimatskim promjenama, otpornosti i pripravnosti na njih jačanjem Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu kako bi se povećao kapacitet EU-a za sprečavanje sve češćih i prekograničnih prirodnih katastrofa velikih razmjera i upravljanje njima;

105. prima na znanje da postoji sve veći znanstveni i politički interes za modifikaciju sunčeva zračenja (SRM) kao predloženi skup inženjerskih pristupa umjetnom odbijanju sunčeve svjetlosti i hlađenju planeta, kao što je stratosfersko ubrizgavanje aerosola (SAI); ističe da se modifikacijom sunčeva zračenja ne otklanja temeljni uzrok klimatskih promjena i ne pruža znanstvena sigurnost u pogledu učinka te se ugrožava klimatska i geopolitička stabilnost, potencijalno na katastrofalan način; podsjeća da je rezolucija UN-a o globalnom upravljanju blokirana; poziva Komisiju da pokrene sporazum o nekorištenju modifikacije sunčeva zračenja kako bi zaustavila njezinu primjenu, ograničila njezin razvoj i usprotivila se njezinoj budućoj institucionalizaciji u međunarodnim institucijama u skladu s načelom opreznosti te zato što ne postoje dokazi o sigurnosti njezine primjene i potpuni globalni konsenzus o njezinoj prihvatljivosti;

Klimatske promjene i rod

106. naglašava važnost uključivih pristupa u procesu UNFCCC-a, uključujući program rada za pravednu tranziciju; poziva sve stranke, uključujući EU i njegove države članice, da pojačaju napore za uključivanje rodne ravnopravnosti u svoje revidirane nacionalno utvrđene doprinose i u klimatske i okolišne politike, posebice kad su povezane s ublažavanjem, prilagodbom te gubicima i štetom; naglašava potrebu da sve stranke poduzmu konkretnije mjere kako bi se ispunile obveze iz Akcijskog plana za rodnu ravnopravnost dogovorenog na konferenciji COP25 i postigao dogovor o novom programu rada za rodnu ravnopravnost i povezanom akcijskom planu za razdoblje nakon 2024.; potiče države članice i Komisiju da više rade na postizanju ciljeva utvrđenih u Akcijskom planu za rodnu ravnopravnost III;

107. smatra da se mora povećati i olakšati pristup žena uključivom financiranju borbe protiv klimatskih promjena ženama mora povećati i olakšati, napominjući da žene imaju nerazmjerno manji pristup financijskim sredstvima za projekte prilagodbe na klimatske promjene i njihova ublažavanja; potiče Uniju i njezine države članice da izvješćuju o rodnoj osjetljivosti svojih doprinosa financiranju borbe protiv klimatskih promjena i da povećaju usklađenost potpore rodnoj ravnopravnosti i klimi s pomoću instrumenata za vanjsko djelovanje i preko EIB-a;

108. ističe važnost većeg sudjelovanja žena u donošenju odluka u kontekstu klimatske diplomacije, među ostalim u delegacijama konferencije COP-a i vodstva na svim razinama djelovanja u području klime; poziva sve stranke da teže rodnoj ravnopravnosti u svojim delegacijama i na svim razinama donošenja odluka i pregovora o klimatskim promjenama; potiče sve stranke da imenuju nacionalnu kontaktnu točku za rodna pitanja i pitanja klimatskih promjena te da povećaju povezane resurse, osposobljavanje i potporu, među ostalim u EU-u;

109. naglašava da se sposobnost prilagodbe i ugroženost razlikuju ovisno o rodu, dobi, sposobnostima, rasi i zanimanju; poziva stoga sve stranke da u svojim nacionalnim planovima prilagodbe, komunikacijama o prilagodbi i nacionalno utvrđenim doprinosima procijene potrebe ugroženog stanovništva, odgovore na njih i daju im prednost;

([36]) Mediterranean Experts on Climate and Environmental Change (MedECC), „Risks associated to climate and environmental change in the Mediterranean region. A preliminary assessment by the MedECC Network. Science-policy interface – 2019 (Sredozemni stručnjaci za klimu i promjene okoliša, „Rizici povezani s klimatskim promjenama i promjenama u okolišu u sredozemnoj regiji. Preliminarna procjena mreže MedECC. Znanstveno-političko sučelje – 2019.”), 2019.

110. naglašava da je potrebno ubrzati mjere za rodno osjetljivo smanjenje rizika od katastrofa, a time i rodno osjetljivu provedbu Okvira iz Sendaija; poziva na daljnji rad na prioritiziranju i uključivanju rodne ravnopravnosti u planove pripravnosti na katastrofe, posebno upotrebom skupova raščlanjenih podataka o smanjenju rizika od katastrofa;

Industrija, mala i srednja poduzeća i konkurentnost

111. smatra da je konferencija COP29 važan korak nakon potpisivanja Pariškog sporazuma 2015.; ističe da bi napori u borbi protiv klimatskih promjena trebali biti usmjereni na smanjenje energetskog siromaštva, povećanje otpornosti i konkurentnosti industrije EU-a te malih i srednjih poduzeća (MSP-ova) te pružanje prilika za industriju EU-a i MSP-ove koje se mogu ostvariti ako se zakonodavci obvežu na pravodobne, prilagođene, solidarne i odgovarajuće političke odgovore te na stabilan i predvidljiv tranzicijski okvir; poziva sve stranke UNFCCC-a da se obvežu na te odgovarajuće politike i mjere te da ih provedu;

112. naglašava da dobro osmišljene poticajne politike mogu osigurati da djelovanje u području klime, inovacije, dekarbonizacija, otvaranje radnih mjesta i konkurentnost budu međusobno usklađeni; podsjeća da će ulaganjem u inovativne, održive industrije i tehnologije, u skladu s čistom i pravednom tranzicijom, ostvariti napreci u pogledu naše klime, gospodarstva, kvalitetnog zapošljavanja i socijalne dobrobiti;

113. smatra da je iznimno važno da EU osigura pravednu, brzu i poštenu tranziciju kako bi se održala javna potpora djelovanju u području klime te da je važno da bude primjer drugima i da osigura prednost koju ima kao predvodnik na tržištu, štiteći pritom unutarnje tržište od nepoštenog tržišnog natjecanja iz trećih zemalja i braneći jednake uvjete za europske industrije na međunarodnoj razini, posebno uklanjanjem problema visokih cijena energije koje trenutačno ometaju njezinu konkurentnost;

114. smatra da će, za postizanje cilja prvog klimatski neutralnog kontinenta, najkasnije do 2050., uz istodobno povećanje naše konkurentnosti u većini sektora biti potrebna temeljita industrijska transformacija i prilagodba; smatra da će biti potrebna golema ulaganja kako bi se podržala transformacija energetskog sustava, uzimajući u obzir različite polazišne točke država članica; poziva EU da razmotri bolje usklađivanje financijskog okvira s Pariškim sporazumom;

115. naglašava da bi EU trebao učiniti sve što je u njegovoj moći kako bi zadržao vodeći položaj i globalnu konkurentnost svojih industrija te malih i srednjih poduzeća u prijelazu na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija stakleničkih plinova; ističe potrebu za inovativnim politikama kako bi se ponovno uspostavila, održala i proširila područja u kojima je EU predvodnik;

116. naglašava da industrije te mala i srednja poduzeća prolaze kroz znatnu preobrazbu prema gospodarstvu s nultom neto stopom emisija; naglašava potrebu za pružanjem odgovarajućih alata i potpore za prijelaznu fazu, uz istodobno poticanje inovacija i osiguravanje konkurentnosti; podsjeća da zakonodavci moraju podupirati i poticati MSP-ove u tranziciji, posebno osiguravanjem pristupa financiranju za održive tehnologije, usluge i procese, pojednostavnjenjem administrativnih postupaka te pružanjem jednakih prilika u javnoj nabavi;

117. naglašava potrebu za nastavkom brze dekarbonizacije europske industrije, uz istodobno jačanje njezine konkurentnosti i održavanje potpore EU-a u tom području; u tom pogledu podsjeća na donošenje Akta o industriji s nultom neto stopom emisija i prima na znanje najavu budućeg Akta o ubrzanju industrijske dekarbonizacije i novog čistog industrijskog plana, čiji je cilj usmjeravanje ulaganja u infrastrukturu i industriju, posebno u energetski intenzivne sektore, te podupiranje vodećih tržišta u razvoju, proizvodnji i širenju čiste tehnologije u industriji; smatra da bi se Inovacijskim fondom EU-a trebalo dodatno podupirati širenje čistih i inovativnih tehnologija i njihovih lanaca opskrbe;

118. naglašava da upravljanje ugljikom može imati ulogu u ublažavanju emisija iz proizvodnih procesa u industrijama koje je teško dekarbonizirati i smanjenju neizbježnih emisija; u tom kontekstu prima na znanje nedavnu strategiju industrijskog upravljanja ugljikom, čiji je cilj razviti akcijski plan EU-a za povećanje hvatanja, skladištenja, prijevoza i upotrebe emisija CO2 iz industrijskih postrojenja i postrojenja za proizvodnju energije te uklanjanje CO2 iz atmosfere;

119. naglašava potrebu za dostatnim financijskim sredstvima za potporu tranziciji u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira, među ostalim s pomoću namjenskih financijskih instrumenata kojima se učinkovito ispunjavaju povezane potrebe europskih industrija;

120. prepoznaje ključnu ulogu MSP-ova, posebno mikropoduzeća i *start-up* poduzeća, u pokretanju i ostvarivanju inovacija, zapošljavanja i rasta te u vodstvu u digitalnoj i zelenoj tranziciji zahvaljujući inovaciji i rješenjima u kojima se koriste najnovije tehnologije; naglašava da je malim i srednjim poduzećima potrebno jasno, dosljedno i predvidljivo zakonodavstvo za rast i otvaranje radnih mjesta; ističe posebne prepreke s kojima se takva poduzeća moraju suočiti pri pristupu financijskim instrumentima te javnom i privatnom kapitalu;

121. naglašava da je potrebno promicati konkurentna tržišta za robu i rijetke metale koji su neophodni za zelenu tranziciju; ističe da kontinuirana ovisnost o nekoliko dobavljača negativno utječe na industriju EU-a i poziva na diversifikaciju dobavljača; u tom pogledu pozdravlja donošenje Akta o kritičnim sirovinama i namjeru Komisije da predloži novi akt o kružnom gospodarstvu; ističe ključnu važnost kružnog gospodarstva za postizanje najveće resursne učinkovitosti i neovisnosti u pogledu kritičnih sirovina; ističe da je potrebno poboljšati međunarodnu opskrbu, među ostalim putem predstojećih partnerstava za čistu trgovinu i ulaganja, istodobno osiguravajući da se primjenjuju isti socijalni i ekološki standardi te standardi ljudskih prava kao i u EU-u;

122. ističe potrebu za posebnim kvalifikacijskim programima, uključujući programe prekvalifikacije i usavršavanja koji su ključni za jačanje radne snage i ispunjavanje sve većih potreba za radnom snagom u području čistih i inovativnih tehnologija, energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije, obnove zgrada i skladištenja energije; u tom pogledu ističe važnost akademija za nultu neto stopu emisija; naglašava potrebu za ulaganjem u obrazovanje u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) kako bi se ispunili zahtjevi tržišta rada i potaknuo inovacijski potencijal EU-a; ističe važnost savjetovanja sa svim socijalnim partnerima kada je riječ o popisivanju nedostatka vještina i osmišljavanju instrumenata politike za njihovo uklanjanje;

Energetska politika

123. sa zabrinutošću prima na znanje da su subvencije za fosilna goriva posljednjih godina na globalnoj razini naglo porasle ([37]); žali zbog činjenice da su subvencije za fosilna goriva u EU-u ostale stabilne od 2008. i iznose oko 55 – 58 milijardi EUR godišnje te su se 2022. povećale na 123 milijarde EUR; u tom pogledu napominje da trenutačni trendovi ulaganja nisu usklađeni s razinama koje su globalno potrebne za postizanje ciljeva dogovorenih na konferenciji COP28, a to su utrostručenje kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora i udvostručenje stope poboljšanja energetske učinkovitosti, te da je potrebno udvostručiti trenutačne godišnje rashode za proizvodnju, mreže i skladištenje električne energije iz obnovljivih izvora 2030. ([38]);

124. ističe neiskorišteni potencijal geotermalne energije za znatan doprinos postizanju ciljeva Pariškog sporazuma i energetske politike EU-a; potiče stranke da razmjenjuju najbolje prakse, tehnološko znanje i rezultate istraživanja i inovacija u području geotermalnih tehnologija;

125. podsjeća na energetske aspekte rezultata prvog globalnog pregleda stanja u okviru Konsenzusa Ujedinjenih Arapskih Emirata, posebno na odmak od fosilnih goriva kako bi se do 2050. postigla nulta neto stopa emisija stakleničkih plinova, u skladu sa znanstvenim spoznajama, utrostručenjem kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora na globalnoj razini i udvostručenjem globalne prosječne godišnje stope poboljšanja energetske učinkovitosti do 2030. te poziva na ubrzanje provedbe čistih, održivih, sigurnih i energetski učinkovitih tehnologija i sustava te ulaganja u njih; poziva na kontinuiranu procjenu napretka postignutog u pogledu ostvarenja tih ciljeva;

126. prima na znanje da je poželjno uspostaviti komplementarni globalni cilj za šesterostruko povećanje skladištenja energije u energetskom sektoru na 1 500 GW i šire povećanje fleksibilnosti sustava do 2030., u skladu s ciljevima koje su ministri i ministrice energetike skupine G7 dogovorili u travnju 2024.; naglašava da je potrebno posvetiti više pozornosti tehnološkim rješenjima usmjerenima na smanjenje stakleničkih plinova u atmosferi;

([37]) Međunarodna agencija za energiju (IEA) *„Fossil Fuels Consumption Subsidies 2022"* (Subvencije za potrošnju fosilnih goriva 2022.), veljača 2023.

([38]) Međunarodna agencija za energiju (IEA), *„World Energy Investment 2024: Overview and key findings"* (Globalna energetska ulaganja. Pregled i ključni zaključci), lipanj 2024.

127. ističe važnost globalnog smanjenja emisija metana u lancima opskrbe fosilnim gorivima tijekom prelaska na čiste energetske sustave kako bi se do 2030. postigla razina globalnog smanjenja emisija metana od 75 %, što se odražava u scenariju Međunarodne agencije za energiju s nultom neto stopom emisija do 2050.; poziva potpisnike globalne obveze smanjenja emisija metana da ubrzaju mjere za smanjenje emisija metana do 2030.; prima na znanje da se Uredbom o metanu ([39]) uvode globalni alati za praćenje kako bi se povećala transparentnost emisija metana iz uvoza nafte, plina i ugljena u EU i osigurali jednaki uvjeti za sve subjekte iz EU-a i izvan njega, uzimajući pritom u obzir sigurnost opskrbe;

128. ističe da klimatske promjene i ekstremni meteorološki događaji imaju sve ozbiljniji utjecaj na naše energetske sustave, uključujući proizvodnju hidroenergije, prinose bioenergije, učinkovitost termoelektrana i potražnju za grijanjem i hlađenjem; prima na znanje da se energija iz obnovljivih izvora često može dobiti iz različitih razina proizvodnje, naglašavajući potrebu za razvojem skladišnih kapaciteta;

129. ističe temeljitu reviziju zakonodavstva EU-a u području energetike u okviru paketa „Spremni za 55 %”, kojim je ono usklađeno s povećanim ciljem EU-a za smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. kako bi se postigla klimatska neutralnost najkasnije do 2050.; naglašava da postizanje naših klimatskih i energetskih ciljeva ovisi o učinkovitoj provedbi paketa „Spremni za 55 %”; smatra da bi druge stranke, uz poticanje EU-a i u suradnji s njim, trebale poduzeti slične i bitne napore;

130. poziva na to da se najavljenim čistim industrijskim planom osigura konkurentnost industrija i poboljšaju kvalitetna radna mjesta s pomoću sektorskih i međusektorskih mjera ostvarivanjem pojednostavnjenja, ulaganja i osiguravanja pristupa cjenovno pristupačnoj, održivoj i sigurnoj opskrbi energijom i sirovinama, u partnerstvu s industrijom, socijalnim partnerima, financijskim institucijama i svim dionicima, kako bi se poslovnim modelom pružila potpora našim industrijama na njihovu putu prema klimatski neutralnoj budućnosti;

131. ističe da energetska učinkovitost, obnovljivi izvori energije, diversificirani energetski sustav i izvori energije s niskim emisijama ugljika imaju središnju ulogu u prelasku na klimatski neutralno gospodarstvo; međutim, uviđa da je važno, kao što je to EU učinio u okviru paketa „Spremni za 55 %”, uskladiti politike i mjere u području obnovljive energije i energetske učinkovitosti kako bi se postigla klimatska neutralnost najkasnije do 2050. i poštovao Pariški sporazum, kako bi se iskoristila prilika zahvaljujući trenutačnom padu troškova obnovljive energije i tehnologija za skladištenje energije; u tom pogledu pozdravlja donošenje hitne i ciljane reforme modela tržišta električne energije čiji je cilj, među ostalim, doprinijeti poticanju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, osnaživanju i zaštiti potrošača te smanjiti razmjer u kojem računi za električnu energiju potrošača i poduzeća ovise o kratkoročnim fluktuacijama cijena;

132. podsjeća na predanost Unije načelu energetske učinkovitosti na prvom mjestu, kojim se uzimaju u obzir troškovna učinkovitost, učinkovitost sustava, kapacitet skladištenja, fleksibilnost potražnje i sigurnost opskrbe;

133. naglašava potrebu za znatnim javnim i privatnim ulaganjima u energetsku mrežu EU-a i povezanu infrastrukturu kako bi se omogućila njihova modernizacija i širenje te daljnja fleksibilna integracija obnovljivih izvora energije, mjera za postizanje učinkovitosti i rješenja za skladištenje kako bi se našim građanima i industriji osigurala čista, dostatna, sigurna i cjenovno pristupačna energija; posebno ističe potrebu za nadogradnjom elektroenergetske mreže EU-a kako bi se odgovorilo na znatna povećanja kapaciteta obnovljivih izvora energije, varijabilnost proizvodnje, promjenjive obrasce protoka električne energije diljem Europe i nove zahtjeve; podsjeća na važnost uklanjanja prepreka, uključujući složenost postupaka izdavanja dozvola za elektroenergetsku infrastrukturu, daljnje integracije energetskih sustava država članica, čime će se povećati potencijal Unije za proizvodnju čiste energije, i poticanja uvođenja interkonekcije; naglašava potrebu da države članice do 2030. ostvare cilj od 15 % elektroenergetske međupovezanosti;

134. naglašava da će za postizanje globalne nulte neto stope emisija stakleničkih plinova najkasnije do 2050. biti potrebno koordinirano globalno djelovanje te da će zemljama u razvoju biti potrebna međunarodna pomoć kako bi ostvarile svoju zelenu tranziciju; naglašava važnost jačanja bliske prekogranične suradnje i razmjene najboljih praksi s međunarodnim partnerima u području donošenja politika i znanosti te prijenosa tehnologije;

([39]) Uredba (EU) 2024/1787 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o smanjenju emisija metana u energetskom sektoru i izmjeni Uredbe (EU) 2019/942 SL L, 2024/1787, 15.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.

135. naglašava da je u pogledu vanjskih dimenzija energetskih politika potrebno poticati partnerstva sa zemljama koje nisu članice EU-a; prima na znanje napore EU-a da izgradi energetske saveze s perspektivom održivog razvoja;

136. prima na znanje izjavu koju je na konferenciji COP28 ([40]) pokrenulo više od 20 zemalja, uključujući 12 država članica EU-a i Ukrajinu, o utrostručenju globalnih nuklearnih kapaciteta do 2050.;

137. ističe središnju ulogu koju građani i lokalne zajednice moraju imati u uspješnoj globalnoj energetskoj tranziciji i posebne prepreke s kojima se suočavaju pri pristupu financijskim instrumentima te javnom i privatnom kapitalu; naglašava važnost zakonodavstva EU-a kojim se utvrđuje okvir za njihovu proizvodnju, vlastitu potrošnju, skladištenje i prodaju energije iz obnovljivih izvora te pružanje odgovora na potražnju i usluga energetske učinkovitosti građanima, među ostalim subjektima; naglašava da je zakonodavna pravna stečevina EU-a prenosiva dobra praksa za međunarodne partnere koji nastoje ubrzati svoju ekološku tranziciju na socijalno pravedan i demokratski način;

Istraživanje, inovacije, digitalne tehnologije i svemirska politika

138. pozdravlja ulogu programa Copernicus i novog Centra znanja EU-a za promatranje Zemlje za praćenje kopna, atmosfere i morskog okoliša; naglašava važnost satelitskih promatračkih kapaciteta za praćenje, modeliranje, predviđanje i podupiranje donošenja politika o klimatskim promjenama, uključujući praćenje emisija metana, situacija kod kojih dolazi do velikih emisija i ponora ugljika; naglašava potrebu za promicanjem zajedničkih istraživačkih programa za razvoj tehnologija i infrastrukture za zaštitu svemira i klime; ističe važnost javno-privatnih partnerstava za promicanje suradnje između vlade i komercijalnih svemirskih agencija; ističe potrebu za postizanjem istinske strateške autonomije EU-a u području satelita i za daljnjim ulaganjem u svemirsko gospodarstvo;

139. podsjeća na važnost doprinosa istraživanja i inovacija u postizanju ciljeva utvrđenih Pariškim sporazumom i ciljeva iz europskog zelenog plana; ističe da se velika većina istraživanja i inovacija potrebnih za postizanje nulte neto stope emisija do 2050. tek treba obaviti; žali zbog činjenice da EU još uvijek nije ostvario svoj dugogodišnji cilj godišnjeg ulaganja 3 % BDP-a u istraživanje i razvoj te poziva na nove pristupe poticanju potrošnje za industrijsko istraživanje i razvoj;

140. u tom pogledu posebno pozdravlja ulogu koju Obzor Europa i njegova partnerstva, kao što su zajednička poduzeća i zajednice znanja i inovacija Europskog instituta za inovacije i tehnologiju, imaju u poticanju suradnje između javnog i privatnog sektora u cilju doprinosa postizanju klimatske neutralnosti i zelene tranzicije, osiguravajući pritom da inovacije budu održive, dostupne, pristupačne i cjenovno prihvatljive svima;

141. ističe da je potrebno privući više i javnih i privatnih ulaganja za istraživanje, inovacije i uvođenje novih održivih tehnologija, među ostalim u radno intenzivne industrije te unaprijeđene postojeće i, kada je potrebno, nove infrastrukturne mreže i projekte kojima se doprinosi ciljevima europskog zelenog plana i Pariškog sporazuma;

142. naglašava da je važno postići usklađenost i dosljednost poticaja za podupiranje čistih i inovativnih tehnologija kako bi se postigli ciljevi za 2030. i 2050., pri čemu treba voditi računa o uvođenju već zrelih tehnologija i ulaganja u nove tehnologije koje je potrebno razviti kako bi se najkasnije do 2050. postigao cilj Unije u pogledu klimatske neutralnosti;

143. naglašava da EU mora surađivati u istraživanju tehnologije, industrije i inovativne znanosti kako bi na značajan način doprinio Pariškom sporazumu; poziva na provedbu najavljene strategije za europske biološke znanosti; poziva Komisiju da potiče strateška istraživačka partnerstva kako bi se omogućili jednaki uvjeti u Europi;

([40]) Ministarska izjava o utrostručenju nuklearne energije, potpisana 2. prosinca 2023.

144. ističe da je digitalizacija jedan od ključnih faktora integracije energetskog sustava jer omogućuje dinamičke i međusobno povezane tokove nositelja energije i međusobno povezivanje raznolikijih tržišta te pruža potrebne podatke za usklađivanje ponude i potražnje i optimizaciju upravljanja mrežama; ističe potencijal digitalnih tehnologija za povećanje energetske učinkovitosti, a time i smanjenje ukupnih emisija stakleničkih plinova, istodobno priznajući hitnu potrebu za usvajanjem održivih praksi kako bi se sve veći ugljični i resursni otisak digitalizacije te sektora informacijske i komunikacijske tehnologije, posebno podatkovnih centara i druge računalne infrastrukture, sveo na najmanju moguću mjeru; podsjeća na cilj EU-a da podatkovni centri postanu klimatski neutralni i energetski visokoučinkoviti najkasnije do 2030., u skladu s digitalnom strategijom;

Uloga Europskog parlamenta na konferenciji COP29

145. smatra da bi Parlament trebao biti sastavni dio izaslanstva EU-a na konferenciji COP29 jer mora dati suglasnost za međunarodne sporazume i kao suzakonodavac ima ključnu ulogu u provedbi Pariškog sporazuma unutar Unije; stoga očekuje da mu se dopusti sudjelovanje na koordinacijskim sastancima EU-a na konferenciji COP29 u Bakuu i da mu se zajamči pristup svim pripremnim dokumentima; obvezuje se djelovati neovisno i bez sukoba interesa;

°
° °

146. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica te tajništvu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, sa zahtjevom da se proslijedi svim strankama te konvencije koje nisu članice EU-a.